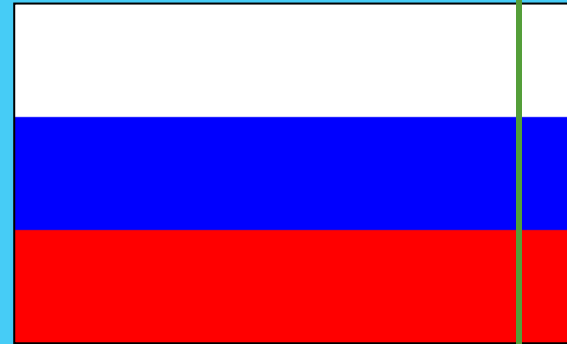

RUSYA FEDERASYONU ÜLKE RAPORU (EV TEKSTİLİ AÇISINDAN)

Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel

Sekreterliği

Ar-Ge Şubesi

27.08.2021

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	4
Başlıca Sosyal Göstergeler	4
Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar	4
Coğrafi Konum	5
Siyasi ve İdari Yapı	6
Nüfus ve İstihdam	6
Doğal Kaynaklar ve Çevre	6
2. GENEL EKONOMİK YAPI	7
3. RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARETİ	9
Rusya Federasyonu'nun İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)	9
Rusya Federasyonu'nun İhracatında Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)	10
Rusya Federasyonu'nun İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)	10
Rusya Federasyonu'nun İthalatında Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)	11
4. TÜRKİYE İLE TİCARET	11
Türkiye'nin Rusya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)	12
Türkiye'nin Rusya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)	13
İki Ülke Arasında Anlaşma ve Protokoller	14
5. RUSYA FEDERASYONU EV TEKSTİL PAZARI	14
Dış Ticaret	14
Rusya'nın Ev Tekstili İhracatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)	14
Rusya'nın Ev Tekstili İhracatı Yaptığı Başlıca Ürünler (Bin Dolar)	15
Rusya'nın Ev Tekstili İthalatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)	15
Rusya'nın Ev Tekstili İthalatı Yaptığı Başlıca Ürünler (Bin Dolar)	16
6. RUSYA FEDERASYONU PAZAR BİLGİLERİ	16
1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	16
A) Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)	16
B) Gümrük Vergileri	17
C) İç Vergiler ve Oranları	18
D) Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar	20
E) Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme	24
F) Teknik Engeller	25
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	26
A) Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları	26
B) Dağıtım Kanalları	27
C) Tüketici Tercihleri	28
D) Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler	29
□ Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri	31

□ Taşımacılık Maliyetleri	31
E) Kamu ihaleleri	32
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	32
A) Tarım ve Hayvancılık	32
B) Sanayi	34
C) Hizmetler	34
D) Madencilik	35
E) Enerji	35
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	36
A) İş Kültürü	36
B) Para Kullanımı	37
C) Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması	38
D) Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri	39
E) Yerel Saat	40
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	40
A) Şirket Türleri	40
B) Şirket Kurma Prosedürü	40
C) Sigorta	42
D) Bankacılık Mevzuatı	43
☐ Yerleşik olmayan kişiler arasındaki kambiyo işlemleri	45
☐ Yerleşik olan ve olmayanlar arasındaki kambiyo işlemleri	45
☐ Dış ticaret sözleşmelerinin kaydı	45
☐ Yurtdışı bankalardaki hesaplar	46
☐ Yerleşik kişilerin yabancı döviz ve Rus dövizini Rusya Federasyonu'na geri getirmeleri	47
E) Vizeler	47
☐ Turistik vize	47
☐ İş Vizesi	47
☐ Öğrenci vizesi	48
☐ Kişisel vize	48
☐ Transit vize	48
☐ Çalışma vizesi	48
Kaynaklar;	49

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Rusya Federasyonu
Yüzölçümü	17 075 400 km ²
Nüfus	146,79 (2021 IMF, Tahmini)
Resmi Dili	Rusça
Yönetim Biçimi	Rusya Federasyonu çift meclisli başkanlık sistemi ile yönetilmektedir.
Başkent	Moskova
Para Birimi	Ruble (1 Ruble=100 kopeks)
Başlıca Kentler	St. Petersburg, Novosibirsk, Nizhny Novgorod, Yekaterinburg

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Orta Asya İşbirliği Örgütü ve Eurasec: Beyaz Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Rusya arasında 1995 yılında oluşturulmuştur. Daha sonra, 1999 yılında Tacikistan da dahil olmuştur. Mayıs 2001'de Avrasya Ekonomik Topluluğu (Eurasec) adını almıştır. Ocak 2006'da Özbekistan da Eurasec'e dahil olmuştur. Ermenistan, Moldova ve Ukrayna gözlemci statüsündedir. Eurasec Ocak 2006'da Orta Asya İşbirliği Örgütü'nü (CACO) içine almıştır. Her iki hareket de bölgesel bütünleşmeye dönüşüm konusunda yeterince etkin olamamıştır.

Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT-CIS): Bağımsız Devletler Topluluğu, 8 Aralık 1991 tarihinde Beyaz Rusya, Rusya Federasyonu ve Ukrayna devlet başkanları tarafından imzalanan Minsk Anlaşması ile kurulmuştur. BDT, tüm üye devletleri kapsayan, işleyen bir gümrük birliği ya da serbest ticaret alanı oluşturmamıştır.

Tek Ekonomik Alan: Rusya, Beyaz Rusya, Kazakistan ve Ukrayna 2003 yılında Yalta Zirvesinde aralarındaki ticari ve ekonomik işbirliğinin genişletilmesi amacıyla imzalanan Anlaşma çerçevesinde Tek Ekonomik Alan hedeflenmiştir. 2007 yılında Rusya, Beyaz Rusya ve Kazakistan arasında gümrük birliği 1 Ocak 2010 tarihinde kurulmuştur. Birliğe 2014 yılında Ermenistan, 2015 yılında Kırgızistan da dahil olmuştur.

EBRD-Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası: Orta ve Doğu Avrupa ile eski Sovyet ülkelerinde demokratik bir ortamda özel sektörün yaratılması ve geliştirilmesi amacıyla 1991 yılında kurulmuştur.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE-AGİT): "Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı" adı altında kurulan AGİT, 55 üyeli teşkilat, tüm Avrupa'yı içine alan tek güvenlik teşkilatıdır. Kanada ve ABD de AGİT üyesidir.

Şanghay İşbirliği Örgütü: Şanghay İşbirliği Örgütü, Nisan 1996'da Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan tarafından sınır anlaşmazlıklarının halli ve bölgesel ticaretin canlandırılması amacı ile kurulmuştur. Daha sonra Şanghay Beşlisi olarak anılmaya başlanan Örgüte, 2001 yılında Özbekistan katılmıştır. Moğolistan, İran, Pakistan ve Hindistan gözlemci statüsündedir. Örgütün Sekreteryası resmi olarak 2004 yılında Çin'in başkenti Pekin'de açılmıştır. Örgütün İş Konseyi ve Interbank Kurumu 2006 yılında proje finansmanı amacı ile kurulmuştur.

Diğer Uluslararası Kuruluşlar: Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (BSEC), Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UN/ECE), Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD), Uluslararası Finans Kuruluşu (IFC), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Uluslararası Para Fonu (IMF), Uluslararası Standardizasyon Örgütü (ISO), Birleşmiş Milletler (UN), Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO), Dünya Ticaret Örgütü-WTO

Coğrafi Konum

17 milyon kilometrekareyi aşan alanı ile dünyanın en büyük yüzölçümüne sahip ülkesi olan Rusya, 11 farklı zaman dilimine bölünmüştür. Asya'nın kuzeyinde Kuzey Pasifik Okyanusu ve Avrupa arasında Kuzey Buz Denizine uzanan ülke, 14 ülkeyle sınır komşusudur. Bu ülkeler ve sınır uzunlukları şöyledir: Azerbaycan 284 km, Beyaz Rusya 959 km, Çin (güneydoğu) 3 605 km, Çin (güney) 40 km, Estonya 290 km, Finlandiya 1 313 km, Gürcistan 723 km, Kazakistan 6 846 km, Kuzey Kore 17,5 km, Letonya 292 km, Litvanya (Kaliningrad Oblast) 227 km, Moğolistan 3 441 km, Norveç 196 km, Polonya (Kaliningrad Oblast) 432 km, Ukrayna 1 576 km. Ülkedeki Ural dağlarının batısında bulunan alan Avrupa kıtası içinde sayılmaktadır.

Geneli itibarı ile ılıman iklim kuşağında yer alan Rusya, Karadeniz kıyılarında görülen subtropikal iklimden, yıllık sıcaklık farkının 80°C'ye vardığı Güney Sibiry'a'daki sert karasal iklime ve kuzeydeki kutup iklimine kadar değişen bir iklim mozağine sahiptir. Ülkenin kuzeyi Arktik kuşağında bulunurken, güneyde Karadeniz kıyılarında subtropikal iklim özellikleri görülmektedir. Doğu Sibirya karasal iklimin etkisi altındayken, Rusya'nın uzak doğusu muson yağmurları nedeniyle yıllık 1 000 mm yağış almaktadır.

Rusya Federasyonu topraklarının dörtte üçü düz ovalıktır. Orta Sibiry ve Uzak Doğuda sıradağlar bulunmaktadır. Doğu Avrupa düzlüğü Urallar'a, Batı Sibiry düzlüğü Altay Dağları'na kadar devam etmektedir. Hazar kıyılarında ise, çoğu yerde yükseklik deniz seviyesinin altında seyretmektedir.

Başkent Moskova'da en sıcak ay Temmuz olup, en düşük ve en yüksek sıcaklık değerleri Temmuz ayında ortalama 13-23 °C'dir. Kentteki en soğuk ay olan Ocak ayında ise ortalama sıcaklıklar en düşük -16 °C ve en yüksek -9 °C'dir. En yağışlı ay Temmuz ayı olup, en az yağış görülen ay ise Mart'tır.

Siyasi ve İdari Yapı

Rusya, iki parlamentolu başkanlık sistemiyle idare edilen, kendi anayasaları ile yasama ve yürütme organlarına sahip 21 cumhuriyet, 9 eyalet (Kray), 46 bölge (Oblast), 2 federal statüye sahip şehir (Moskova ve St. Petersburg). 5 özerk bölgeden (Avtonomnaya Oblast/Avtonomnyy Okrug) oluşan, 83 idari birimli bir federasyondur. Bu anayasaların Rusya Federasyonu Anayasası'na uyumlu olması ve onunla çelişmemesi gerekmektedir.

Ülkeyi devlet Başkanı yönetir. Başbakan başkanlığındaki hükümet de yürütme yetkisine sahiptir. Yasama yetkisi ise, Duma (Federal Meclis'in alt kanadı) ve Federasyon Kurulu'ndan (Federal Meclis'in üst kanadı) oluşan Federal Meclis'e aittir.

Anayasa uyarınca yürütme erkinin başı konumundaki Devlet Başkanı, altı yılda bir halk tarafından seçilmektedir. RF'de son Devlet Başkanlığı seçimleri 18 Mart 2018 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Başbakan, anayasa gereğince Devlet Başkanı tarafından atanmakta ve yine Devlet Başkanının onayını alarak hükümeti oluşturmaktadır. Hükümetin göreve başlaması için Başbakanın Duma'dan güvenoyu alması gerekmektedir.

Nüfus ve İstihdam

Rusya, nüfusundaki sürekli düşüş nedeni ile ciddi bir nüfus sorunu ile karşı karşıyadır. Sovyetler Birliği'nin 1991 yılında dağılmasından bu yana nüfusun yaklaşık 4 milyonu ülke dışında çıkmıştır. Nüfustaki bu azalma bu oranda devam ettiği takdirde, 2050 yılı itibarı ile ülke nüfusunun % 30 üzerinde azalacağı tahmin edilmektedir. Birleşmiş Milletler' in ülke nüfusuna yönelik öngörülleri çok daha karamsardır. 146,79 milyon olan ülke nüfusunun BM çalışmalarına göre 2050 yılına doğru 112 milyona gerilemesi beklenmektedir.

Alkol ve sigaranın fazla tüketimi ve kötü beslenme özellikle erkekler arasında kardiyovasküler hastalıklara bağlı ölümlerde ciddi artışa neden olmuştur. Sonuç olarak Rus kadınının ortalama yaşam süresi Rus erkeğinden çok daha uzun hale gelmiştir. Ortalama yaşam süresinin erkeklerde 64,7, kadınlarda 76,6 olduğu tahmin edilmektedir. Rus hükümeti nüfusla ilgili sorunları önemli bir tehdit olarak değerlendirmektedir; bununla birlikte soruna kısa vadede kalıcı bir çözüm bulunması, ardında yatan derin sosyal sorunlar nedeni ile oldukça zor görünmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Rusya, zengin doğal gaz ve petrol kaynaklarının yanı sıra, kömür, alüminyum, bakır, demir, elmas, altın, gümüş maden kaynakları ve ormancılık ürünleri ile dünya ham madde ihracatında önde gelen ülkelerden biridir. Ülkenin sahip olduğu doğal kaynakların üretimi Sovyetler Birliği'nin dağılmasından bu yana artış göstermiştir. Ayrıca dışa bağımlılığın azaltılmasına yönelik alanlarda verimlilik artmış olup, çevre kirliliği konusundaki önlemler de artırılmıştır. Ancak Sovyet döneminin hızlı sanayileşme sürecinden miras kalan çevre problemleri görüldüğünden daha fazla sorun teşkil etmektedir. Başlıca sanayi bölgelerindeki

hava ve su kirliliği, tarımsal alanların azalması ve toprak verimliliğindeki düşüş, ormanların özellikle Sovyet dönemi süresince yok edilmesi başlıca çevre sorunlarıdır.

2018 yılında 11 milyon varil/gün' lük ham petrol üretimi yapan Rusya Federasyonu, 2019 yılı itibariyle sahip olduğu 80 milyar varil kanıtlanmış ham petrol rezervi ile 69 ülke arasında % 5 pay ile 8. Sırada yer almaktadır.

2015 yılı itibariyle 23 trilyon feet³lük doğalgaz üretimi yapan ülke 2019 yılı itibariyle 2 katrilyon feet³ kanıtlanmış doğalgaz rezervine sahiptir.

2. GENEL EKONOMİK YAPI

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	1.689,3	1.473,58	1.710,73	1.777,1	1.826,96	1.879,53	1.939,99	2.004,15
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	2	-3,1	3,8	3,8	2,1	1,8	1,8	1,8
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	11.512	10.037	11.654	12.115	12.470	12.849	13.280	13.755
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	4,5	3,4	4,5	3,4	3,8	4	4	4
Cari Ödemeler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	3,8	2,2	3,9	3,3	3,1	2,6	2,3	2,1
Toplam Yatırımların GSYİH'ya Oranı (%)	22,8	23,4	23,4	23,5	23,5	23,6	23,7	23,7
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	4,6	5,8	5,4	5	4,8	4,8	4,7	4,6
Nüfus (milyon)	146,75	146,81	146,79	146,68	146,5	146,27	146,01	145,71

Kaynak: IMF

Rusya Federasyonu, büyük bir ekonomik gücün temeli olan doğal kaynaklara ve insan gücüne sahip dünyadaki belli başlı ülkelerden biri konumundadır. Rusya'nın sahip olduğu zengin doğal kaynak rezervleri ülke için büyük bir şans olmakla beraber ülke ekonomisi açısından bazı sakıncaları da beraberinde getirmektedir. Son 10 yıllık süreçte dalgalı seyreden petrol fiyatlarının ülkenin büyüme oranlarını da doğrudan etkilediği düşünülmektedir. Ancak yapılan bilimsel çalışmalar uzun vadeli büyüme ve ekonomideki doğal kaynaklara bağımlılık arasında negatif bir korelasyon olduğunu ortaya koymaktadır.

Merkezi planlama ve sahip olduğu zengin kaynaklar nedeni ile Rusya'da sanayi sektörü ağır sanayi yönünde gelişmiştir. Yakıt, enerji ve metalürji üretimi toplam sınıai üretimin %35'ten fazlasını oluşturmaktadır. Elektrik ve gıda üretiminin sınıai üretimdeki payının yaklaşık %25 olduğu göz önünde bulundurulduğunda ileri teknoloji ve tüketim malları üretiminin Rus ekonomisinde çok küçük bir payı olduğu ortaya çıkmaktadır. Tekstil sektörünü de kapsayan hafif sanayinin de sınıai üretimdeki payı çok cüzi düzeydedir.

Ekonomi büyük ölçekli sınai işletmelerin hakimiyetindedir. KOBİ'lerin GSYİH'dan aldıkları pay, yalnızca %10-15 civarındadır. Bu oran, genellikle gelişmiş pazar ekonomilerinde ve geçiş ekonomilerinde %50 civarında veya daha da üzerindedir. Küçük ölçekli işletmelerin ekonomide yeterince rol alamamasının en önemli nedenlerinden biri yoğun vergi uygulamaları ve karmaşık hukuki düzenlemelerdir.

Ülkenin geniş yüzölçümü emek, doğal kaynaklar ve iş merkezleri arasında büyük mesafelere neden olduğu için ekonomik olarak bir dezavantaj oluşturmaktadır. Ülkedeki nehirlerin çoğunluğu doğu-batı yönünde değil, kuzey-güney yönünde akmaktadır. Bu nedenle denize ulaşım çok zordur. Bu nedenlerle ülkedeki taşımacılık maliyetleri uluslararası ortalama maliyetlerin yaklaşık 3 katı kadar yüksektir.

Sanayi Moskova, St. Petersburg, Yekaterinburg ve Nizhny Novgorod kentlerinde yoğunlaşmıştır. Bu büyük kentler geçiş sürecini diğer kentlere göre daha iyi yönetmiş, üretimde çeşitlilik sağlamıştır. Tomsk ve Novosibirsk gibi daha küçük kentler Sovyet rejimi tarafından yaratılan sanayi merkezleridir. Sibiry ve ülkenin en doğusundaki bölgeler hala sanayileşmemiş durumdadır. Bu bölgeler ham madde ve enerji üssü konumundadır.

Rusya'nın ekonomik görünümü, Ukrayna krizi nedeni ile uygulamaya konulan uluslararası yaptırımların olumsuz etkilerinin yapısal olumsuzluklar ile bir araya gelmesi ile birlikte kötüye gitmiştir. Düşen petrol fiyatları ve hızlı sermaye çıkışları rublenin devalüasyonuna sebep olmuş, netice olarak enflasyon yükselmiş ve zincirleme etki ile hanehalkı tüketimi de gerilemiştir.

IMF verilerine göre 2019 için % 2 lik reel GSYİH büyümesinin ardından, enerji sektörünün kırılganlığı (petrol fiyatlarındaki dalgalanma) ve küresel salgın (covid-19) kaynaklı iç talep düşüşüne bağlı olarak Rusya ekonomisi 2020 yılında % 3,1 oranında daralma yaşamıştır. 2021 ve 2022 yıllarında ise GSYİH büyümesinin % 3,8 olacağı tahmin edilmektedir. Ülkede kişi başına düşen milli gelir ise 2020 yılında 10.037 ABD Doları (cari fiyatlara göre) olarak gerçekleşmiştir. Cari fiyatlara göre Kişi Başına Düşen Milli Gelirinin 2021 yılında 11.654 ABD Doları ve 2022 yılında ise 12.115 ABD Doları olacağı tahmin edilmektedir.

Ülkenin GSYİH cari fiyatlara göre 2020 yılında % 12,8 oranında azalarak 1,47 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Cari fiyatlara göre 2021 yılında 1,71 trilyon dolar, 2022 yılında ise 1,77 trilyon dolar olması beklenmektedir.

2020 yılında %3,4 olan tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranının 2021 yılında %4,5 ve 2022 yılında ise %3,4 olacağı tahmin edilmektedir. Cari ödemeler dengesinin GSYİH'ya oranı 2020 yılında %2,2 olarak gerçekleşmiş, 2021 yılında % 3,9 ve 2022 yılında ise %3,3 oranında fazla vermesi beklenmektedir. 2020 yılında Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranı %5 olarak gerçekleşmiş, 2021 yılında %5,4 ve 2022 yılında ise %5,0 olacağı tahmin edilmektedir.

3.RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARETİ

1000 USD	2016	2017	2018	2019	2020	Değişim (% , 2019-2020)
İthalat	182.261.656	226.966.395	238.151.375	243.780.553	231.667.985	-5,0%
İhracat	285.491.052	357.083.135	449.347.157	422.777.167	337.105.352	-20,3%
Hacim	467.752.708	584.049.530	687.498.532	666.557.720	568.773.337	-14,7%
Denge	103.229.396	130.116.740	211.195.782	178.996.614	105.437.367	-41,1%

Kaynak: Trademap

Rusya Federasyonu'nun İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2016	2017	2018	2019	2020	Değişim (% , 2019-2020)
'2709	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	73.676.262	93.306.412	129.049.146	121.443.990	72.564.294	-40,2%
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar (hamyağlar hariç)	45.951.775	58.244.387	78.108.592	66.887.411	45.360.052	-32,2%
'9999	Özel amaçlı GTİP	45.239.262	52.887.528	63.746.027	55.265.424	39.315.738	-28,9%
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	907.597	2.359.129	697.133	5.740.669	18.536.016	222,9%
'2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak ve benzeri katı yakıtlar	8.907.236	13.529.954	17.030.973	15.987.379	12.388.244	-22,5%
	Toplam	285.491.052	357.083.135	449.347.157	422.777.167	337.105.352	-20,3%

Kaynak: Trademap

Rusya Federasyonu'nun İhracatında Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)

Sıra	İthalatçı Ülke	2016	2017	2018	2019	2020	Değişim (% 2019-2020)
1	Çin H.C.	28.021.250	38.922.044	56.040.503	56.791.577	49.146.337	-13,46%
2	Hollanda	29.254.624	35.611.335	43.470.987	44.788.952	24.819.407	-44,59%
3	Birleşik Krallık	6.996.918	8.746.712	9.769.710	13.272.051	23.158.449	74,49%
4	Almanya	21.258.481	25.747.379	34.096.334	28.049.481	18.618.931	-33,62%
5	Belarus	14.050.697	18.424.583	21.819.797	20.544.970	15.979.802	-22,22%
6	Türkiye	13.698.261	18.220.741	21.345.044	21.063.254	15.929.123	-24,37%
7	Kazakistan	9.426.891	12.323.913	12.923.333	14.050.846	14.051.466	0,00%
8	Kore Cumhuriyeti	10.027.147	12.345.338	17.832.181	16.357.313	12.468.101	-23,78%
9	Birleşik Devletler	9.425.802	10.735.054	12.534.204	13.189.312	10.958.295	-16,92%
10	İtalya	11.931.360	13.838.765	16.405.936	14.341.995	10.071.381	-29,78%
	Toplam	285.491.052	357.083.135	449.347.157	422.777.167	337.105.352	-20,26%

Kaynak:Trademap

Rusya Federasyonu'nun İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2016	2017	2018	2019	2020	Değişim (% 2019-2020)
'8517	Telefon cihazları	6.713.843	8.392.500	9.433.137	9.007.829	9.363.347	3,95%
'9999	Özel amaçlı GTİP	6.581.104	8.014.821	7.053.690	6.153.790	9.074.291	47,46%
'8708	87.01 ila 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu taşıtların aksam, parça ve aksesuarı	5.716.564	7.939.083	8.978.362	8.756.241	7.651.584	-12,62%
'3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karışık olan veya olmayan ürünlerden oluşan ilaçlar	6.948.233	8.395.346	7.833.242	10.159.316	7.212.327	-29,01%
'8471	Tarifenin başka bir yerinde belirtilmeyen veya yer almayan otomatik bilgi işlem makinaları ve bunlara ait birimler	3.824.134	5.097.097	5.947.457	5.665.795	6.267.144	10,61%
'8703	Binek otomobilleri	6.027.371	6.697.483	7.261.031	7.906.105	5.426.679	-31,36%
	Toplam	182.261.656	226.966.395	238.151.375	243.780.553	231.667.985	-4,97%

Kaynak:Trademap

Rusya Federasyonu'nun İthalatında Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)

	İhracatçı Ülke	2016	2017	2018	2019	2020	Değişim (%, 2019- 2020)
1	ÇİN	38.086.982	48.042.300	52.217.993	54.126.998	54.913.425	1,5%
2	Almanya	19.450.963	24.228.044	25.510.486	25.111.891	23.383.773	-6,9%
3	Birleşik Devletler	11.065.668	12.663.805	12.682.131	13.436.080	13.213.422	-1,7%
4	Belarus	9.406.285	11.768.319	12.179.232	12.800.697	12.604.664	-1,5%
5	İtalya	7.845.137	10.108.735	10.590.386	10.906.984	10.207.443	-6,4%
6	Fransa	8.491.635	9.633.011	9.561.721	8.567.151	8.083.817	-5,6%
7	Kore Cumhuriyeti	5.113.263	6.933.359	7.008.953	8.001.954	7.159.386	-10,5%
8	Japonya	6.679.836	7.761.399	8.819.217	8.960.307	7.111.572	-20,6%
9	Türkiye	2.147.525	3.383.401	4.215.914	4.971.001	5.111.623	2,8%
10	Kazakistan	3.612.215	4.916.678	5.295.922	5.570.993	5.054.817	-9,3%
	Toplam	182.261.656	226.966.395	238.151.375	243.780.553	231.667.985	-5,0%

Kaynak:Trademap

4. TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

Türkiye ve Rusya Federasyonu arasındaki ilişkiler köklü bir geçmişe dayanmaktadır. Soğuk Savaş döneminin sona ermesi sonrasında yeni işbirliği imkân ve perspektifleri ortaya çıkmıştır. Ekonomik işbirliğinin 1990'lardaki hızlı gelişiminin ardından, ikili ilişkiler 2000'li yılların başında iki ülke siyasi liderlikleri arasında tesis edilen yakın diyalogla yeni bir döneme girmiştir.

SSCB döneminde de Türkiye'nin önemli bir ticaret ortağı konumunda olan Rusya ile ticari ilişkiler 1992 yılında Birliğin dağılmasından sonra da artarak devam etmiştir. Coğrafi yakınlık, Türkiye-Rusya ticari ve ekonomik ilişkilerinin gelişmesinde önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Ekonomik ve ticari ilişkiler Rusya Federasyonu'yla ilişkilerimizin itici gücünü oluşturmaktadır. Rusya en önemli dış ticari ortaklarımızdan biridir. Türkiye'nin 2020 yılında Rusya'ya yapmış olduğu ihracat, bir önceki yıla göre % 16,7 artış göstererek 4,495 milyar dolar olmuştur. Rusya 2020 yılında ihracat yaptığımız ülkeler arasındaki %2,6 lük payı ile 10. Sırada yer almaktadır. Aynı yıl Rusya'dan yapmış olduğumuz ithalat ise bir önceki yıla göre % 20 azalarak 17,859 milyar dolar olmuş ve ithalat yaptığımız ülkeler arasında %8,1 pay ile 3. sırada yer almıştır.

Ülkemizin Rusya'ya ihracatındaki başlıca ürünler Turunçgiller, Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar ve Taze meyveler olarak sıralanmaktadır.

2020 yılı baz alındığında Rusya ile ticaretimizde ülkemizin 13,3 milyar dolar dış ticaret açığı verdiği gözlenmektedir.

Türkiye'nin Rusya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2018	2019	2020	Pay % 2020	Değişim % (2019-20)
0805	Turunçgiller	301.100	311.939	418.531	9,30%	34,20%
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	178.442	207.792	216.540	4,80%	4,20%
0809	Kayısı, kiraz, şeftali, erik ve çakal eriği (taze)	122.901	142.387	207.752	4,60%	45,90%
8902	Balıkçı gemileri; balıkçılık ürünlerinin işlenmesine, korunmasına ve konserve edilmesine mahsus gemiler ve diğer gemiler	0	0	121.326	2,70%	-
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	70.746	107.543	112.298	2,50%	4,40%
0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	70.821	90.611	95.712	2,10%	5,60%
1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	2	38.947	90.315	2,00%	131,90%
6006	Diğer örme mensucat	44.173	68.555	75.631	1,70%	10,30%
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	45.752	67.461	69.479	1,50%	3,00%
0303	Balıklar (dondurulmuş)	21.327	38.572	67.795	1,50%	75,80%
0302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	46.160	48.587	62.353	1,40%	28,30%
0702	Domates (taze/soğutulmuş)	30.454	85.456	61.564	1,40%	-28,00%
0810	Diğer meyveler (taze)	49.371	50.480	59.910	1,30%	18,70%
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb. için)	45.394	51.059	56.920	1,30%	11,50%
6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar	103.606	85.408	55.094	1,20%	-35,50%
	TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)	3.399.827	4.153.202	4.506.813	100,00%	8,50%

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Rusya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2018	2019	2020	Pay % 2020	Değişim % (2019-20)
'9999	Özel amaçlı GTİP	6.418.155	9.464.294	4.460.681	25,0%	-52,9%
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	5.136.429	3.851.968	2.703.668	15,2%	-29,8%
'1001	Buğday ve mahlut	1.056.790	1.498.689	1.499.019	8,4%	0,0%
'2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	1.414.824	1.210.853	1.147.880	6,4%	-5,2%
'7601	İşlenmemiş alüminyum	602.995	1.080.834	1.008.219	5,7%	-6,7%
'7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamulle	1.242.159	977.805	795.087	4,5%	-18,7%
'7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	868.377	569.524	653.518	3,7%	14,7%
'7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	911.657	827.075	555.194	3,1%	-32,9%
'1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	255.127	328.097	537.234	3,0%	63,7%
'7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	542.288	200.002	439.929	2,5%	120,0%
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	28.679	48.729	408.261	2,3%	737,8%
'1206	Ayçiçeği tohumu (kırılmış olsun olmasın)	1.293	114.978	303.932	1,7%	164,3%
'7201	Dökme demir (pik demir) ve aynalı demir (kütle, külçe, blok veya diğer ilk şekillerde)	296.318	271.133	212.743	1,2%	-21,5%
'7209	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm. veya daha fazla, soğuk haddelenmiş, kaplanmamış)	250.814	208.707	206.300	1,2%	-1,2%
'2302	Hububat ve baklagillerin kepek, kavuz ve diğer kalıntıları	163.708	146.272	177.445	1,0%	21,3%
	Toplam	21.989.574	23.116.867	17.829.236	100,0%	-22,9%

Kaynak:Trademap

İki Ülke Arasında Anlaşma ve Protokoller

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması	25.02.1991	31.05.1991/20887
Ticari ve Ekonomik İşbirliği Konularında Türk-Rus Karma Ekonomik Komisyonu Kurulmasına İlişkin Anlaşma	14.05.1992	23.07.1992/21293
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	09.09.1993	17.12.1999/23909
Gümrük İşlemlerinin Basitleştirilmesine İlişkin Protokol	16.09.1997	12.10.2018/27052
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	15.12.1997	11.05.1999/23873
Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu 16. Dönem Toplantısı Protokolü	26.07.2019	02.01.2020 (Onay Tarihi)

5. RUSYA FEDERASYONU EV TEKSTİL PAZARI

Dış Ticaret

1000 USD	2016	2017	2018	2019	2020	Değişim % (2019-20)
İthalat	458.989	542.411	658.440	657.501	610.416	-7,2%
İhracat	53.170	54.079	63.784	69.394	81.197	17,0%

Kaynak: ITC Trademap

İnternational Trade Center(Trademap) verilerine göre 2020 yılı Rusya ev tekstili ihracatı 81,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.¹

Rusya'nın Ev Tekstili İhracatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)

Sıra	Ülkeler	2019	2020	Değişim %	Pay %
1	Belarus	24.052	25.613	6,5%	31,5%
2	Kazakistan	14.856	17.080	15,0%	21,0%
3	Gürcistan	4.701	11.662	148,1%	14,4%
4	Almanya	9.456	7.881	-16,7%	9,7%
5	Ukrayna	5.410	7.448	37,7%	9,2%
6	ABD	2.703	2.310	-14,5%	2,8%
7	İspanya	827	1.307	58,0%	1,6%
8	ÇİN	532	1.003	88,5%	1,2%
9	İtalya	1.202	788	-34,4%	1,0%
10	İsveç	354	720	103,4%	0,9%
11	Ermenistan	544	675	24,1%	0,8%
12	Birleşik Arap Emirlikleri	398	497	24,9%	0,6%
13	Özbekistan	540	468	-13,3%	0,6%

¹ 54, 58, 63 faslında kullanılan gtip pozisyonları: 5407, 5408, 5801, 5802, 5804, 5805, 5810, 6301, 6302, 6303, 6304

14	Litvanya	67	379	465,7%	0,5%
15	Romanya	98	321	227,6%	0,4%
39	Türkiye	14	20	42,86%	0,02%
	Toplam	69.394	81.197	17,0%	100,0%

Rusya'nın Ev Tekstili İhracatı Yaptığı Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Grubu	2019	2020	Değişim %	Pay %
'5407	Sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat (54. 04 pozisyonundaki maddelerden elde edilen dokunmuş mensucat dahil)	26.429	32.862	24,34%	40,47%
'6302	Yatak çarşafları, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	21.555	22.510	4,43%	27,72%
'6303	Perdeler ve iç storlar; perde ve yatak farbelaları	7.879	11.475	45,64%	14,13%
'6304	Diğer mefruşat eşyası (94.04 pozisyonundakiler hariç)	5.046	5.428	7,57%	6,68%
'5801	Dokunmuş kadife, pelüş ve tırtıl mensucat (58.02 veya 58.06 pozisyonlarındaki mensucat hariç)	3.491	3.631	4,01%	4,47%
'6301	Battaniyeler ve diz battaniyeleri	2.949	3.251	10,24%	4,00%
'5408	Suni filament ipliklerinden dokunmuş mensucat (54.05 Pozisyonundaki maddelerden elde edilen dokunmuş mensucat dahil)	939	964	2,66%	1,19%
'5804	Tüller ve diğer ağ mensucat (dokunmuş veya örme mensucat hariç)	863	784	-9,15%	0,97%
'5810	Parça, şerit veya motif halinde işlemler	210	270	28,57%	0,33%
'5802	Havlü cinsi bukleli mensucat	27	21	-22,22%	0,03%
'5805	El ile dokunmuş duvar halıları	6	1	-83,33%	0,00%
	Toplam	69.394	81.197	17,01%	100,00%

Rusya'nın Ev Tekstili İthalatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)

Sıra	Ülkeler	2019	2020	Değişim %	Pay %
1	ÇİN	332.682	300.505	-9,7%	49,2%
2	Türkiye	51.367	54.256	5,6%	8,9%
3	Belarus	59.399	51.437	-13,4%	8,4%
4	Özbekistan	33.543	47.023	40,2%	7,7%
5	Kazakistan	16.377	16.184	-1,2%	2,7%
6	Pakistan	21.743	15.918	-26,8%	2,6%
7	Türkmenistan	11.248	14.594	29,7%	2,4%
8	Hindistan	14.695	13.497	-8,2%	2,2%
9	İtalya	12.297	11.137	-9,4%	1,8%
10	Bangladeş	13.091	9.210	-29,6%	1,5%
11	Almanya	8.649	9.101	5,2%	1,5%

12	Japonya	8.343	7.538	-9,6%	1,2%
13	Kore Cumhuriyeti	7.447	7.394	-0,7%	1,2%
14	Taipei, Çin	5.276	5.335	1,1%	0,9%
15	İspanya	7.123	4.949	-30,5%	0,8%
	TOPLAM	657.501	610.416	-7,2%	100,0%

Rusya'nın Ev Tekstili İthalatı Yaptığı Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Grubu	2019	2020	Değişim %	Pay %
'5407	Sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat (54.04 pozisyonundaki maddelerden elde edilen dokunmuş mensucat dahil)	247.631	240.188	-3,01%	39,35%
'6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	189.186	180.002	-4,85%	29,49%
'6303	Perdeler ve iç storlar; perde ve yatak farbeları	75.923	77.212	1,70%	12,65%
'5801	Dokunmuş kadife, pelüş ve tırtıl mensucat (58.02 veya 58.06 pozisyonlarındaki mensucat hariç)	40.382	35.838	-11,25%	5,87%
'6304	Diğer mefruşat eşyası (94.04 pozisyonundakiler hariç)	32.244	24.824	-23,01%	4,07%
'6301	Battaniyeler ve diz battaniyeleri	29.272	24.405	-16,63%	4,00%
'5804	Tüller ve diğer ağ mensucat (dokunmuş veya örme mensucat hariç)	12.023	10.785	-10,30%	1,77%
'5408	Suni filament ipliklerinden dokunmuş mensucat (54.05 Pozisyonundaki maddelerden elde edilen dokunmuş mensucat dahil)	19.644	8.505	-56,70%	1,39%
'5802	Havlu cinsi bukleli mensucat	6.855	5.179	-24,45%	0,85%
'5810	Parça, şerit veya motif halinde işlemler	4.330	3.467	-19,93%	0,57%
'5805	El ile dokunmuş duvar halıları	11	11	0,00%	0,00%
	Toplam	657.501	610.416	-7,16%	100,00%

6. RUSYA FEDERASYONU PAZAR BİLGİLERİ

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

A) Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Rusya Federasyonu'nun, Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkeleri ile Serbest Ticaret Anlaşması, Avrupa Birliği ile de Şubat 1996'dan geçerli olmak üzere bir ortaklık ve işbirliği anlaşması bulunmaktadır. Öte yandan, Rusya Federasyonu, Beyaz Rusya ve Kazakistan arasında 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren Gümrük Birliği kurulmuş olup, bahse konu Birliğe, 2014 yılında Ermenistan ve 2015 yılında Kırgızistan da dahil olmuştur.

Rusya Federasyonu, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)'ne, 1993 yılı haziran ayında başvurmuş olup, ülkenin, Örgüte üyeliğine ilişkin belgeler, Örgütün 8. Bakanlar Konferansında,

16 Aralık 2011 tarihinde, İsviçre'nin Cenevre kentinde üye devletlerin Bakanları tarafından onaylanmıştır. Söz konusu belgeler, Rusya Federasyonu'nun üyeliğine ilişkin şart ve taviz belgelerini, Rusya Federasyonu'nun ticaret rejimine ilişkin reformları ve DTÖ'ye üyelik çerçevesinde üstlendiği taahhütleri içeren bir pakettir. Rusya Federasyonu, DTÖ'ye katılımının onaylanması sürecinin tamamlandığını 23 Temmuz 2012 tarihinde DTÖ Sekretaryasına resmi olarak bildirmiştir. İç onay sürecini tamamlayan Rusya Federasyonu, 23 Ağustos 2012 tarihinden itibaren DTÖ'nün 156'ncı üyesi olmuştur.

Rusya Federasyonu, 2006-2007 yıllarında, BDT üyesi ülkelere sağlamakta olduğu ucuz enerji desteğini önemli ölçüde azaltmıştır. Bu da ülkenin ucuz gazı bundan böyle Sovyet dönemi sonrası bir iş birliği desteği olarak kullanmayacağı anlamına gelmektedir. Bununla birlikte Rusya Federasyonu'nun Sovyet dönemi sonrasında yeniden ekonomik entegrasyon için BDT yerine Avrasya Ekonomik Topluluğu (Eurasec)'nu daha verimli bir araç olarak görmeye başladığı gözlenmektedir. 2000 yılı Nisan ayında kurulan Eurasec, halihazırda Rusya Federasyonu, Beyaz Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Özbekistan'dan oluşmakta olup, Ermenistan, Ukrayna ve Moldova üyelik öncesi gözlemci statüsündedir. 250 milyon nüfuslu potansiyel bir pazar olan Eurasec'in birinci hedefi bir Gümrük Birliği oluşturmaktır. Bu hedefe yönelik çok küçük bir ilerleme kaydedilmiş olsa da, söz konusu ilerlemeler, tarifelerin çoğunluğunda şimdiden bir düzenleme olması nedeni ile önemli görülmektedir. Eurasec, 2006 yılında, entegre bir döviz piyasası kurulması yönünde anlaşmaya varmıştır. Rusya Federasyonu ve Kazakistan tarafından, bölgeye finansman sağlanması amacıyla yönelik olarak Avrasya Kalkınma Bankası kurulmuş olup, Banka, 1,5 milyar dolar tutarında kayıtlı sermayeye sahiptir.

Rusya Federasyonu tarafından ihraç ürünlerimizin ülkeye girişine getirilen bir kolaylık, ülkemizin ithalatta uygulanan ülke preferans sistemine dahil edilmesidir. Sovyet döneminden beri (1974) uygulanan bu sistem, 1992 yılında tekrar düzenlenmiş olup, ülkemiz, gelişmekte olan ülkeler statüsünde kabul edilmekte ve üçüncü ülke menşeli ürünlerin ithalatındaki gümrük vergilerinin %25'i oranında indirim yapılarak Türk menşeli muhtelif ürünlerin ülkeye girmesine imkân sağlanmaktadır (GSP). Söz konusu indirimden yararlanmak için FORM A menşe belgesinin ibraz edilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan, ithalatta uygulanan Genel Preferanslar Sistemine dahil madde gruplarında bir azaltmaya gidilmiştir. Bu uygulama ile ülkemizin belli başlı ihraç ürünlerinden tekstil, deri eşya, şekerleme mamulleri, makarna, temizlik maddeleri, bisküviler liste dışında kalmıştır. Ancak; Avrasya Ekonomik Birliğinin ana yürütme organı olan Avrasya Ekonomik Komisyonu Konseyinin 05/03/2021 tarihli toplantısında; gelişmekte olan ülkeler listesinde bulunan 103 ülkeden aralarında **Türkiye**, Çin, Güney Kore, Arjantin ve Brezilya'nın da bulunduğu 75 ülke GSP kapsamında çıkarılmıştır.

Söz konusu uygulama değişikliği, 12 Ekim 2021 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

B) Gümrük Vergileri

Rusya Federasyonu'nda birçok mal grubunda gümrük kıymetinin tespiti açısından referans fiyat uygulaması yapılmaktadır. Rus Gümrük İdaresince fiyat açısından riskli olduğu

değerlendirilen muhtelif ürünlerde belirlenen asgari kıymetlerin altında kalan beyanlar kabul edilmemekte, malın girişine ancak asgari kıymet üzerinden vergi alınması kaydıyla izin verilmektedir. Bu uygulama, gümrük idaresi içinde 'sirküler' yoluyla yürütülmekte ve kamuya ilan edilmemektedir. Buna karşın, referans fiyat uygulaması bulunmayan mallar açısından ise beyan edilen fiyatların gerçeğe uygunluğunu tespit etmekte her bir gümrük idaresi bağımsız hareket edebilmektedir. Referans fiyat uygulamalarına yönelik idari yargı yolu açık olsa da dava süreçleri uzun süre alabilmektedir.

Avrasya Gümrük Birliğine ihraç edilen mallara ilişkin olarak gümrük vergisi ve sair mali yükümlülüklerin ödenmesi gerekmektedir. Rusya Federasyonu sınır gümrük idaresinde; ithalatçı, distribütör, nakliye firması veya gümrük müşaviri tarafından gümrük ödemeleri yapılmalı ve gerekli belgeler eksiksiz olarak ibraz edilmelidir. Gümrük beyannamesine ilaveten, Rus gümrüklerinde gerekli olan diğer belgeler; eşya kıymetini tevsik edici belgeler (Satıcı tarafından onaylanmış fiyat listesi, fatura, ihracat beyannamesi örneği), taşıma belgeleri, gerekli uygunluk sertifikaları, menşe belgesi, varsa lisans ve izinler ve sigorta poliçesi (CIP, CIF taşıma şekli ise) şeklinde sıralanabilir.

Rusya Federasyonu'nda tarife cetvelinde yer alan eşyaların yaklaşık %85'inin gümrük vergileri 'ad valorem' olarak belirlenmiştir. Geri kalan eşya grubunda ise 'ad valorem' ve spesifik tarife oranlarının azami olanının esas alınması şeklinde kombine yöntem kullanılmaktadır. Rusya Federasyonu'nun DTÖ'ye 22 Ağustos 2012 tarihindeki üyeliğini müteakip ortalama gümrük tarife oranı %7,8 olarak uygulanmaya başlanmıştır (Bağlı ortalama tarife oranı ise %8,6'dır). Rusya Federasyonu'nun ağırlıklı ortalama yöntemiyle hesaplanan gümrük vergisi oranı ise 2019 yılında %4,3 (geçici veri) seviyesinde tezahür etmiştir. Ayrıca nihai ürünlerde %15, muhtelif tarım ürünlerinde (et ürünleri ve içecekler) ise fasıl bazında ortalama %30'lara ulaşan yüksek gümrük vergileri de uygulanmaktadır.

Rus gümrüklerinde en çok dikkat edilen husus, gümrük kıymetinin doğruluğunun tespitidir. Özellikle bağlı şirkete yapılan taşımaların risk teşkil ettiği değerlendirilebilmektedir. Anılan risk grubuna yönelik vergi denetimlerinde ise 'transfer fiyatlandırması' en çok dikkat edilen hususlar arasında yer almaktadır.

C) İç Vergiler ve Oranları

Rusya Federasyonu vergi sistemi; Federal (Merkezi Hükümet), Bölgesel (Valilik) ve Yerel (Belediye) makamlarca tayin edilmek üzere 3 aşamadan müteşekkildir.

- a) **Federal Vergiler:** Katma değer, lüks tüketim, kişisel gelir, kurumlar, maden, su kaynakları ve damga vergileri ile vahşi yaşam ve biyolojik kaynakların kullanımına ilişkin harçlardan müteşekkildir.

- (1) **Katma Değer Vergisi:** Katma değer vergisi (KDV)'nin mükellefleri kurumlar (şirketler, işletmeler vb.) ve özel teşebbüslerdir. Verginin matrahı, mal ve hizmetlerin satış fiyatıdır. Vergi matrahı tespit edilirken, satış bedeli olarak

nakdi, aynı, değerli evraklar dâhil elde edilen tüm gelirler dikkate alınır. Rusya Federasyonu'nda genel KDV oranı %20'dir. Ancak, uluslararası taşımacılık hizmetleri, ihracat ve serbest bölgelere satışlar gibi bazı işlemler vergiden muaf tutulmaktadır. Ayrıca, başta muhtelif yaş meyve sebze ürünleri olmak üzere bazı gıda maddeleri, kitaplar, çocuk ürünleri, medikal ürünler ve ilaçlar gibi muhtelif ürünlerde uygulanan KDV oranı %10 olarak belirlenmiştir. Rusya Federasyonu'nda KDV ödemeleri, vergi dönemini takip eden ayın 25'inci gününe kadar yapılmaktadır (Birer ay arayla 3 eşit taksitle de ödenebilmektedir).

İthal edilen ürünün Rusya Federasyonu'na girişinde ise gümrüklenmiş değer üzerinde KDV hesaplanmaktadır. Ayrıca, her bir gümrük beyanı için gümrük yetkililerince işlem ücreti alınmaktadır. İlaveten; alkollü içkiler, muhtelif tütün mamulleri, petrol ürünleri ve muhtelif kara taşıtlarının ithali esnasında özel tüketim vergisi de tahsil edilmektedir.

Öte yandan, Rusya Federasyonu'nun, Türkiye de dahil olmak üzere toplam 80 ülke ile çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması bulunmaktadır.

Rusya tarafından uygulanmakta olan gümrük ve katma değer vergisi oranlarına <https://www.alt.ru/tnved/> ve <https://www.alt.ru/taksa-online> bağlantı adreslerinden ulaşabilmektedir.

- (2) **Lüks Tüketim Vergisi (Excises):** Lüks tüketim vergisinin mükellefleri; kurumlar, tüzel kişiler, özel teşebbüsler ve ithalatçılardır. Alkollü içecekler, tütün ürünleri, motorlu taşıtlar, etil alkol gibi bazı ürünler lüks tüketim vergisine tabidir.
- (3) **Kişisel Gelir Vergisi:** Rusya Federasyonu'nda yerleşik kişiler ve yerleşik olmamakla birlikte Rusya Federasyonu içinde gelir elde eden gerçek kişiler, kişisel gelir vergisi mükellefleridir. Kişisel gelir vergisi oranı genel olarak %13 seviyesinde uygulanmaktadır (Ücret gelirleri, kişisel girişimcilerin gelirleri ve 3 yıldan az tutulan taşınmazların satışından elde edilen gelirler). Ancak, gelir vergisi oranı Rusya Federasyonu'nda yerleşik olanlar için gelir kalemine göre %9 (2007'den önce düzenlenen ipotek bonoları ve ipotek katılım sertifikaları gelirleri) veya %35 (Yarışma gelirleri ile belirli limitin üzerindeki faiz gelirleri) olarak, Rusya Federasyonu'nda yerleşik olmayanlar için ise %15 (Rus firmalarından alınan kar payları) veya %30 olarak da uygulanabilmektedir.
- (4) **Kurumlar Vergisi:** Rus şirketleri, yabancı şirketler, yurt içinde daimî temsilcilik aracılığıyla faaliyetlerini gerçekleştiren ve/veya yine yurt içinde kaynaklardan gelir elde eden yabancı şirketler kurumlar vergisi mükellefleridir. Kurumlar vergisi genel oranı %20'dir. Söz konusu verginin %2'si (2017-24: %3) federal bütçeye, %18'i (2017-24: %17) ise bölgesel bütçeye aittir. Bölgesel bütçeye ait vergi, yatırımın niteliğine göre %13,5'e kadar azaltılabilmektedir.

- (5) **Maden Vergisi:** Yeraltı kaynaklarını kullanan kurumlar ve bireysel müteşebbisler maden vergisi mükellefleridir. Madenin çeşidine göre vergi oranı değişmektedir.
- (6) **Su Kaynakları Vergisi:** Tüzel kişiler ve özel teşebbüsler vergi mükellefleri olup, sabit bir vergi oranı bulunmamaktadır. Vergi ödemeleri, 3 aylık vergi dönemini takip eden ayın 20'sine kadar yapılmaktadır.
- (7) **Damga Vergisi/Harcı:** Tüzel kişiler ve özel teşebbüslerden alınmakta olup, alınan harç miktarı değişik oranlarda tezahür etmektedir.
- (8) **Vahşi Yaşam ve Biyolojik Kaynakların Kullanımına İlişkin Harçlar:** Tüzel kişiler ile Rus toprakları içerisinde fauna ve biyolojik kaynakların kullanımı iznine sahip özel müteşebbislerden alınmakta olup, alınan harç miktarları değişik oranlarda tezahür etmektedir.
- b) **Bölgesel Vergiler:** Tüzel kişilere yönelik mülkiyet/aktif, taşıt/ulaştırma ve gazino oyunları/kumar vergilerinden müteşekkildir.
- c) **Yerel Vergiler:** Toprak/arazi ve kişisel mülkiyet/aktif vergilerinden müteşekkildir

Basitleştirilmiş Vergi Sistemi: Özel bir vergilendirme rejimi olup, genel vergi sistemi ile birlikte tüzel kişiler ve özel teşebbüsler tarafından bu sistem kullanılabilir. Basitleştirilmiş vergi sisteminde iki yöntem/oran bulunmaktadır: Birincisi 'toplam gelir' (Vergi oranı %6), ikincisi ise 'giderler tutarında azaltılmış gelirlerdir (Toplam gelirden giderler düşüldükten sonra kalan kısım için vergi oranı %15). İkinci yöntemde, bölgesel/yerel hükümetler farklı kategorilerdeki vergi mükellefleri için %5'e kadar azaltılmış vergi oranı belirleyebilmektedir. Vergi mükellefleri bu iki yöntemden birisini seçmek suretiyle basitleştirilmiş vergi sistemini kullanabilmektedir.

D) Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Rusya'da ürün belgelendirme prosedürü, temelde, uygunluk sertifikası ve uygunluk beyanı gibi belgeleri kapsamaktadır. Rusya'da en fazla talep edilen/kullanılan sertifikalar/belgeler aşağıda yer almaktadır:

- GOST R (ГОСТ Р) Uygunluk Sertifikası
- GOST R (ГОСТ Р) Uygunluk Beyanı
- Avrasya Gümrük/Ekonomik Birliği Uygunluk Sertifikası (EAC)
- Gümrük Birliği Uygunluk Beyanı
- Devlet Kaydı Belgesi
- Yangın Emniyeti Belgesi

Öncelikle Rusya'da herhangi bir ürün için ne tür sertifikanın düzenlenmesi gerektiğini öğrenmek için GOST R (ГОСТ Р) sisteminde zorunlu sertifikalanmaya tabi olan ürün listesinin, GOST R (ГОСТ Р) sisteminde uygunluk beyanına tabi olan ürün listesinin, Avrasya Ekonomik Birliği AEB teknik koşulları, Rusya'da zorunlu sertifikalanmaya tabi olan ürün listesinin,

Rusya'da uygunluk beyanına tabi olan ürün listesinin veya devlet kaydına tabi olan ürün listesinin incelenmesi gerekmektedir. Ürün belgelendirmesi, farklı süreçleri olan gönüllü ve zorunlu belgelendirme olmak üzere iki temel sistemden oluşmaktadır.

Bu noktada, AEB ile ilgili kısa bilgi verilmesinde fayda görülmektedir; AEB; 1 Ocak 2015'te kurulmuştur. Halihazırda Rusya, Kazakistan, Belarus, Kırgızistan ve Ermenistan'ın üye olduğu bir ekonomik entegrasyon olan AEB, yukarıda zikredilen ve Birlik üyesi olan bütün ülkelerde ortak bir belgelendirme sistemini öngörmektedir. Bu çerçevede, ülkemiz ve Avrupa Birliği arasında yürürlükte bulunan Gümrük Birliği mekanizmasına benzer bir yapının, AEB bünyesinde de mevcut olduğunu söylemek mümkündür.

Bu kapsamda, Rusya'da dahil olmak üzere AEB üyesi ülkelerin ürün güvenliği ve belgelendirme sisteminin temelinde, Avrasya Birliği Sertifikası olarak adlandırılan **EAC Gümrük Birliği Sertifikası** yer almaktadır. Sistemin uygulanmasında, EAC sertifikası ve doğrudan üretici beyanına istinaden verilen **EAC Deklarasyonu** olmak üzere ikili bir ayırım söz konusudur. Bu durum, ülkemiz ürün güvenliği sisteminde önemli bir yeri olan CE Belgelendirmesi uygulamalarına benzer niteliktedir. EAC Belgesi ya da deklarasyonu bütün ürünleri kapsar bir nitelikte değildir. **EAC Belgesi** parti bazlı alındığı gibi, 1-3-5 yıllık süreli olarak da alınabilmektedir. Burada önemli olan husus, EAC Belgesi ya da EAC uygunluk deklarasyonu gerektiren ürünlerin, bu belge olmaksızın gerek Rusya, gerekse AEB ülkeleri pazarına giriş yapamamasıdır.

Yukarıda belirtildiği gibi, EAC Belgesi **tek seferlik, yani parti bazında** düzenlenebilmektedir. Bu kapsamda, ithalatçı olan Rus firması, ihracatçıdan sözleşme ile aldığı malları ancak EAC sertifikası olması durumunda satabilmektedir. Sertifika üzerinde; üretim yeri, ithalatçı firma bilgisi, malın sınıflandırma GTİP, ana sözleşme tarih ve numarası bilgileri yer almaktadır. Bu tür sertifikalar; belli bir Rus firması adına, yalnız bir sefer, miktarı ve cinsi sertifika üzerinde belirlenmiş ürünler için geçerlidir.

Bir yıllık seri üretim EAC belgesi, EAC Belgesi vermek üzere yetkilendirilmiş şirketin uzmanının inceleme ve analiz ziyaretine gereksinim duyulmadan sadece numune ve gerekli dokümanlara istinaden yapılan incelemeler neticesinde bir yıl süre için verilmektedir. Bu sertifikalar seri üretim için verilir ve 3 yıllık sertifikalarla aynı işlevi görürler.

Üç ve beş yıllık geçerlilik arz eden EAC belgeleri, EAC Belgesi vermek üzere yetkilendirilmiş şirketin uzmanının yaptığı denetim ziyareti akabinde 3 veya 5 senelik bir süreyi kapsamak üzere verilmektedir. Bu şekilde alınan belgeler 3 veya 5 yıl için yapılacak tüm sevkiyatların gümrük işlemlerinde ve aynı zamanda AEB ülkelerinin iç piyasasında beyan zorunluluğu olan yerlerde geçerlidir.

Bu noktada, EAC Belgelerinin nasıl denetlendiği hususu da önem arz etmektedir. Rusya'da denetimlerin özellikle gümrük bölgelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Dolayısıyla, ithal ürünler Rus pazarına girmeden önce gümrük sahasında çok ciddi bir belge denetime tabi tutulmakta ve ithal edilen ürünlerin EAC Belgesi olup olmadığı incelenmektedir. Ülkenin

akreditasyon kurumu olan ve aynı zamanda EAC belgesi vermeye yetkili kuruluşların yetkilendirilmesini yapan Rus Akreditasyon Kurumu (ROSAKREDİTATSİA)'nın internet sayfasında, EAC belgelerinin geçerliliği ve içeriğine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Örneğin; ürün gümrük bölgesine geldiğinde ilgili gümrük görevlisi kendisine ibraz edilen EAC belgelerini ROSAKREDİTATSİA'nın web sayfasından (fsa.gov.ru) kontrol edebilmekte ve ona göre işlem yapabilmektedir.

Rusya'da zorunlu EAC belgesine tabi olmayan ürünler de vardır. Dolayısıyla bu ürünler Rus pazarına bu belgede olmadan girebilmektedir. **Bununla birlikte, ürünün EAC belgesinden muaf olduğu hususu ithalatçı tarafından ispatlanmak durumundadır.** Bunun için ithalatçı tarafından, ROSAKREDİTATSİA tarafından yetkilendirilmiş ve aynı zamanda EAC belgesi tanzim etmeye de yetkili olan kuruluşların herhangi birine başvurulması ve ürünün EAC gerektirmediğine dair bir belge alınması gerekmektedir. "Otkoznoe pismo" adı verilen bu belge, gümrük yetkilisine ibraz edilmek zorundadır.

EAC Gümrük Birliği Uygunluk Sertifikası ve Uygunluk Beyanı arasındaki temel farkları aşağıda şekilde izah etmek mümkündür:

Tablo-1

Uygunluk Beyanı	Rusya Federasyonu'nda bulunma süresi
Başvuran tarafından ibraz edilen belgelere dayanarak belgelendirme kurumu tarafından düzenlenmektedir.	Test sonuçlarına dayanarak belgelendirme kurumu tarafından düzenlenmektedir.
1 yıldan - 5 yıla kadar geçerlidir.	5 yıla kadar geçerlidir
Boş bir A4 kağıt üzerinde düzenlenmektedir.	Özel desenli korumalı belge üzerinde düzenlenmektedir
Uygunluk beyanında gösterilen bilgiler için sorumluluğu başvuran üstlenmektedir.	Uygunluk sertifikasındaki bilgiler için sorumluluğu ise belgeyi düzenleyen belgelendirme şirketi üstlenmektedir.

GOST R (ГОСТ Р) UYGUNLUK BELGESİ

Rusya'da GOST R (ГОСТ Р) Uygunluk sertifikası, ürünler için resmi bir belge olup, yetkili ulusal kurumlar ürünün güvenliğini ve ürünün teknik standartlar ve düzenlemelerle oluşturulan standartlara uygun olduğunu onaylamaktadır.

Uygunluk sertifikası, ürünün seri üretimi veya belirli bir parti için alınabilmektedir. Söz konusu sertifikalar, tüm Rusya'da faaliyet gösteren ve talepte bulunan şirketin kayıtlı olduğu bölgelere bağlı olmadan akredite edilmiş belgelendirme merkezleri tarafından verilmektedir.

Uygunluk sertifikasının düzenlenmesi sadece test raporlarının bulunması durumunda mümkündür. Bu yüzden önce ürün mamullerinin laboratuvar testi yapılmaktadır. Uygunluk sertifikası, Rusya Federasyonu mevzuatı uyarınca akredite edilmiş kurumlar tarafından düzenlenmektedir.

GOST R (ГОСТ Р) UYGUNLUK BEYANI (DEKLARASYON)

GOST R (ГОСТ Р) Uygunluk Beyanı (Deklarasyon), ürünün güvenliğini/standartlara mevzuata uygunluğunu onaylayan resmi evraktır. Beyan (Deklarasyon), güvenlik onayı için zorunludur. Söz konusu beyanname, Rusya Federasyonu'nda kayıtlı özel girişimci veya tüzel kişi statüsünde bulunan Rus üreticilere ve Rus ithalatçılara verilmektedir.

Uygunluk beyanı ürünün güvenliğini onaylamaktadır. Bu prosedür, beyan (Deklarasyon) olarak adlandırılmakta ve uygunluk beyanı (deklarasyon) satıcı veya üretici için alternatif bir kanıt olarak görülmektedir. Rusya'da, uygunluk beyanı ve uygunluk sertifikası hukuksal açıdan eşit güce sahiptir ve süre olarak 3 yıla kadar düzenlenebilmektedir. Ürünlerin uygunluk beyanı süreci prensip olarak belgelendirmeden farklı olmamaktadır.

DEVLET KAYDI BELGESİ (СРР)

Devlet kaydı belgesi; ürünlerin güvenliğini, yeknesak sıhhi, epidemiyolojik ve hijyenik koşullara ve AEB teknik düzenlemelerine uygunluğunu onaylayan bir belgedir. Belge, yetkili kurum tarafından yeknesak formda ve AEB tarafından kabul edilen esaslara göre düzenlenen bir belgedir.

Devlet kaydı belgesi, gerekli testlerin yapılması ve Rospotrebnadzor Kurumunda devlet kaydı prosedürünün tamamlanması akabinde mamul ürünler için düzenlenmektedir.

Devlet kaydı belgesi hem ithalatçı hem de üretici adına düzenlenebilmektedir. Herhangi bir ürün için devlet kaydı sürecinin gerekli olup olmadığı hususu, yürürlüğe giren AEB teknik düzenlemeleri tarafından belirlenmektedir.

MUAFİYET MEKTUBU (OTKAZNOE PİSMO)

Ürünün zorunlu belgelendirme veya üretici beyanına dayalı belgelendirmeye tabi olmaması durumunda, ilgili şirket 'muafiyet mektubu-otkaznoe pismo' olarak bilenen bir belge düzenleyebilir. Söz konusu 'muafiyet mektubu' resmi bir belge niteliğinde olup belgelendirme merkezi tarafından onaylanmaktadır. Bahse konu mektup, belli bir ürün grubunun AEB teknik kurallarına ve GOST R (ГОСТ Р) sistemine göre, uygunluk onayına tabi olmadığını bildirmektedir. Dolayısıyla muafiyet mektubu, Rusya'da, akredite kurumlar tarafından verilmiş ve ürünün belgelendirmeye tabi olmadığını bildiren resmi bir belgedir.

YANGIN GÜVENLİĞİ SERTİFİKASI (YANGIN SERTİFİKASI)

Rusya'da üretilen veya Rusya'ya ithal edilen ürünlerin tüketiciler için güvenli olması açısından ürünlerin çoğu için yangın güvenlik gereksinimlerine uygunluğu onaylayan sertifikanın düzenlenmesi gerekmektedir.

Yangın güvenlik sertifikası (yangın sertifikası), ürünün yangın güvenlik koşullarına uygunluğunu onaylayan sertifika sistemi çerçevesinde düzenlenmiş yasal bir belgedir. Yangın güvenlik sertifikası, ürünün devlet standartları koşullarının, Yangın Güvenlik Sertifika

Sisteminde belirtilen koşullara, yangın güvenlik normlarına, inşaat normlarına ve koşullarına, ve RF Mevzuatı uyarınca zorunlu yangın güvenlik şartlarını ve ürünleri fonksiyonel göstergeleri belirtilen diğer yasal belgelere uygunluğunu onaylamaktadır.

E) Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Rusya Federasyonu'nda, 2024 yılına kadar kayıt dışılığın azaltılması ve tüketici refahı da gözetilerek eşit rekabet koşullarının tesisinin sağlanması amacıyla dijital ekonomiye geçişin bir parçası olarak; tüm ithal ürünlerin, "QR" kodlarıyla etiketlenerek ülkeye girişinden nihai tüketiciye ulaşıncaya kadarki sürecinin izlenebilmesi amacıyla "Birleşik Ürün Etiketleme ve Takip Sistemi" ihdas edilmiştir. Anılan sistemin koordinatör kurumu, "Sanayi ve Ticaret Bakanlığı"; sistemin oluşturulması, uygulanması ve işletilmesinden sorumlu kurum (kodların üretimi ve dağıtımı), "Geliştirme ve Teknoloji Perspektifleri Merkezi Başkanlığı" (CRPT); sistemin işleyişinin kontrolünden sorumlu kurum, "Dijital Gelişim, Haberleşme ve Kitleli İletişim Bakanlığı"; düzenleyici kurum ise "Maliye Bakanlığı" olarak belirlenmiştir.

Etiketleme işleminin eşyanın gümrüklenmesi öncesinde tamamlanması gerekmekte olup, kontroller Federal Gümrük/Vergi Servisince gerçekleştirilecektir. Eşyanın transitinde veya geçici ithalinde (sergi, fuar eşyası) işaretleme gerekmemektedir. Barkodun kaç rakamlı olacağı hususunda Avrasya Ekonomik Birliği'nde henüz bir karar alınmamış olmakla birlikte, söz konusu barkodun içerisinde e-imza ile genel bilgilerin yer alacağı belirtilmektedir.

Etiketleme uygulaması ile herhangi bir tüketici akıllı telefonundan kodu tarayarak malların kalitesini kontrol edebilecektir. Sistemin şeffaflığı, düzenlemelere uyumluluk, sahtecilik ve kaçakçılığa karşı mücadele temel amaçlar olarak belirtilmektedir. İşbu uygulama ile yasal ve kaliteli ürünlerin satın alınabilmesi, insan sağlığının korunması, tüketici haklarının korunması, "beyaz piyasanın" büyümesi, rekabetçiliğin artması, maliyet optimizasyonu, lojistik zincir boyunca eşyanın takibi, "gri piyasanın" azaltılarak verimliliğin artırılması, gümrük ve vergi gelirlerinde artış sağlanması ile mal piyasasının gözetimi amaçlanmaktadır.

Ülkemizin Rusya'ya ihracatında önemli yer tutan muhtelif ürünlerde etiketleme sisteminin tesis edilmesi süreci devam etmektedir. Bu kapsamda; ilk olarak, 12 Ağustos 2016 tarihinde kürk manto ürününde pilot uygulamaya başlanılmıştır. Muhtelif tütün mamullerinde ise 1 Mart 2019 tarihinde etiketleme uygulamasına geçilmiştir. 11 Ocak 2021 tarihinden itibaren ise, nikotin içeren tüm ürünlerin 28 Şubat 2022 tarihine kadar etiketlenmesi projesine başlanmıştır.

Rusya'ya ihracatımızda önemli yer tutan ayakkabı ürünlerine yönelik zorunlu uygulamaya 1 Temmuz 2020 tarihinde başlanmıştır. Muhtelif tekstil ve hazır giyim ürünlerinde zorunlu uygulamaya geçiş tarihi 1 Ocak 2021 olarak belirlenmiştir. Hafif sanayi ürünleri kalıntılarının etiketleme zorunluluğu ise 1 Mayıs 2021 tarihine kadar uzatılmıştır.

Süt ürünlerinden dondurma ve peynir için **1 Haziran 2021**, diğer süt ürünleri için ise **1 Eylül 2021'den** itibaren etiketleme uygulaması zorunlu hale gelecektir.

1 Ekim 2020 tarihinden önce Rusya Federasyonu topraklarında üretilen veya ithal edilen parfümlerin bilgi sisteminde tescile (malların açıklamasına) tabi olarak etiketlenmesi işlemlerinin **31 Ekim 2021'e kadar** tamamlanması gerekmektedir.

Etiketsiz ürünlerin ithali, fotoğraf makinalarında 1 Ekim 2020, lastiklerde ise 1 Kasım 2020 tarihinden itibaren yasaklanmıştır. Paketlenmiş su, alkollü içecekler, bisiklet ve tekerlekli sandalyelerin etiketleme uygulamasına ilişkin pilot projeler ise devam etmektedir.

Anılan tüm ürünlerin transit ticareti ve geçici ithalatı ise kapsam dışında tutulmaktadır.

Ürünlerin zorunlu tanımlamasını içeren etiketleme işleminin eşyanın gümrüklenmesi öncesinde tercihen üretim tesislerinde veya Rusya Federasyonu'nda, gümrükleme işleminden önce depolarda tamamlanması gerekmektedir. Etiketlemede sorumluluk ithalatçıya ait olup, etiket veya barkod bilgilerinin üreticilere ithalatçılar tarafından ulaştırılması gerekmektedir. Diğer taraftan, Rus yetkililerce; sektörün uyum süreci, stok durumu ve Rus yetkili kurumlarının sisteme dahil olma süreçlerinde görülen sıkıntılar sebebiyle ürün bazında ilave geçiş sürecinin resmi olarak uygulanabileceği belirtilse de; etiketleme uygulamasına son tarih beklenmeden ivedilikle geçilmesinin, özellikle sevkiyat bazında yaşanacak sorunların çözümü ve iş sürecine ilişkin elde edilecek tecrübe açısından öncelik arz ettiği değerlendirilmektedir.

Bahse konu etiketlerde, malın adı, orijini, net ağırlığı, malın terkibi, üretim yılı, raf ömrü, besleyici değeri, kullanım koşulları gibi bilgilerin Rusça olarak yer alması gerekmektedir. Söz konusu etikete sahip olmayan malların satışı ise mümkün bulunmamaktadır. Söz konusu şartlar her bir mal için GOSSTANDART'tan temin edilebilmektedir.

F) Teknik Engeller

Rusya Federasyonu'na ihracatta teknik düzenlemeler ve standartlar temel olarak Rusya Federasyonu Standardizasyon ve Metroloji Federal Servisi (ROSSTANDART) tarafından belirlenmekte olup, ülkemiz ile Rusya Federasyonu arasındaki Karma Ekonomik Komisyonu Protokolü kapsamında, teknik düzenlemeler, standardizasyon, metroloji ve uygunluk değerlendirmesi alanlarında danışma ve iş birliği mekanizması tesis edilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Piyasa gözetim denetimi ve tüketici haklarını koruma alanlarında ROSPOTREBNAZOR, bitkisel/hayvansal ürünler, veterinerlik ve bitki karantina konularında ROSSELHOZNADZOR, ilaçlar, sağlık sektöründe kullanılan ekipmanlar, sağlık alanında uygunluk belgeleri konularında ROSDRAVNADZOR, patentli mallar konularında ROSPATENT, akreditasyon konularında ROSAKREDİTATSİA, ithalat denetimleri alanında ise Federal Gümrük Servisi görev yapmaktadır.

Rusya Federasyonu'na ihracatta en temel engellerden birisi olarak öne çıkan kotalar ve lisanslar (kırmızı ve beyaz et, alkol, sigara vb.) konularında düzenleme yetkisi Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'na ait olup, bunun yanı sıra, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından da ithalat denetimleri gerçekleştirilmektedir.

ROSTANDART, ürünlerin ve hizmetlerin teknik yeterliklerinin belirlenmesi, ölçümü ve değerlendirilmesinde standardizasyon sağlanması, bu kapsamda, ulusal standartların belirlenmesi, sertifikaların tespit edilmesi, zorunlu gereksinimlerin yerine getirilmesinin kontrolü ve denetimini gerçekleştirmektedir. Bununla birlikte, bahse konu Kurum, ürünlerin tasarım ve ar-ge süreçleri, imalat, inşaat, montaj, kalibrasyon, kullanım, muhafaza edilmesi, nakliye, satış ve hurdaya ayırma konularına ilişkin standartların belirlenmesi hususlarında da gerekli mevzuatların düzenlenmesi görevini yerine getirmektedir. Kurum, bölgesel bazda örgütlenmiş olup, resen veya şikâyet üzerine, iç pazara yönelik denetimler gerçekleştirmektedir.

- ROSTANDART (<http://www.gost.ru/>)
- ROPOTREBNAZOR (<http://rospotrebnadzor.ru/>)
- ROSSELHOZNADZOR (<http://www.fsvps.ru/>)
- ROSDRAVNADZOR (<http://www.roszdravnadzor.ru/>)
- ROPATENT
- ROSAKREDİTATSİYA (<http://fsa.gov.ru/>)
- Federal Gümrük Servisi (<http://www.customs.ru/>)

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

A) Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Fikri, sınai ve mülkiyet hakları, Rusya Federasyonu'nda, 19 Aralık 2006 tarih ve 230FZ sayılı Medeni Kanun ile güvence altına alınmıştır. Söz konusu Kanun'un 1515'inci maddesi "Ticari Markalar ve Hizmet Markaları", 1537'nci maddesi ise "Malın Menşe Yeri Adının Üretildiği Yerlerin İsimleri) Yaşa Dışı Kullanımı için Sorumluluğu" başlıklarını düzenlenmektedir.

Rusya Federasyonu'nda ticari marka hakkının yasalarla korunması, devlet tescil belgesi gereği işbu kanunun tespit ettiği düzen veya Rusya Federasyonu'nun uluslararası anlaşmalarına göre verilmektedir. Ticari marka tüzel kişinin veya girişimcilik yapan gerçek kişinin adına tescil edilmektedir. Tescil edilmiş ticari marka için ticari marka şahadetnamesi verilmektedir. Söz konusu şahadetname, ticari markanın üstünlüğünü ve şahadetnamenin içinde belirtilen ürünler konusunda sahibinin ticari marka tekel hakkını sağlamaktadır.

Ticari marka sahibi, söz konusu ticari marka kullanma ve üçüncü kişilerin bunu kullanmasını yasaklama tekel hakkına sahiptir. Hiçbir kimse, Rusya Federasyonu'nda korunan ticari markayı sahibinin iznini almadan kullanamamaktadır.

Ticari markanın veya söz konusu markayla işaret edilen ürünün veya söz konusu markaya karışacak kadar benzer olan herhangi bir başka markanın benzeri mallar konusunda imal edilmesi, kullanılması, satışa sunulması, satılması veya bu amaçla muhafaza edilmesi, ticari marka sahibinin hakkının ihlali olarak kabul edilmektedir.

Ticari marka tescili 10 yıl geçerli olup, talep üzerine her on yıl için uzatılabilir. Rusya Federasyonu'nda satılacak ithal ürünlerin markasının başkası adına kayıtlı olup olmadığı araştırılmalıdır.

B) Dağıtım Kanalları

Rusya Federasyonu, içerisinde 11 zaman dilimini kapsayan dünyanın en büyük ülkesidir. Bu nedenle, birçok işletme Rusya Federasyonu pazarına bölgesel olarak yaklaşma eğiliminde olup, yeni giren firmaların çoğunlukla Moskova'da faaliyete başladığı ve mevcut bir distribütör aracılığıyla veya bu bölgelerde yeni distribütörler arayarak diğer bölgelere taşındıkları gözlemlenmektedir.

Öte yandan, son yıllarda ülkedeki dağıtım kanalları Moskova, St. Petersburg, Kazan, Rostov-on-Don, Novosibirsk gibi büyük kentlerde düzenli bir yapıya kavuşmuştur. Dağıtım kanallarındaki bu yapılanma büyük kentlerin çevresine de yayılmaya başlamıştır. Bunlarla birlikte özellikle Moskova'da, tüketim malları piyasasında büyük miktarlarda alım yapabilecek ve daha uzun vadeli taahhütlerde bulunabilecek büyük ölçekli perakende mağazaları açılmıştır. Kent merkezinde yer alan halka üzerinde büyük alışveriş merkezleri açılmış ve Moskova perakende sektörü giderek Avrupa ülkelerine benzer bir yapıya kavuşmuştur. Alışveriş merkezleri ve büyük mağazaların St. Petersburg ve Moskova'nın yanı sıra diğer kentlerde de arttığını söylemek mümkündür.

Giderek artan bu profesyonel dağıtım yapısından yararlanılarak pazara ürün sunmak günden güne kolaylaşmaktadır. Ancak bu kanalların bölgesel kapsamı sınırlı düzeyde olabilmekte ve bu nedenle bazı bölgelere dağıtımda hala sıkıntı yaşanabilmektedir. Bu bölgelerde firmaların değişken bir dağıtım stratejisi izlemesi, yoğun pazarlama faaliyetleri yürütmeleri uygun olacaktır.

Ülkede çok sayıda batı tarzı mağazanın açılmasına rağmen hala dağıtım ve perakendeciliğin önemli bir kısmı büfeler ve açık pazarlar aracılığı ile yapılmaktadır. Pazarda başarılı olan işletmeler dağıtım kanallarında çeşitli seçeneklerin bir karmasını oluşturarak hareket etmektedir.

Firmalarımız için Moskova ve St. Petersburg haricindeki bölgelerde de önemli pazar fırsatları bulunmakta olup, bu fırsatların değerlendirilmesi için pazarların yerinde araştırılmasında yarar görülmektedir.

Rusya Federasyonu'nda yük taşımacılığının büyük çoğunluğu demiryolları ve karayolları ile yapılmaktadır. Öte yandan taşımacılık altyapısı yeterince gelişmemiş olup yeni yatırımlara ihtiyaç bulunmaktadır.

Bununla birlikte, Rusya Federasyonu toplamda 62 limana sahip olup ülkenin kuzeyinde yer alan Arkhangelsk limanı genel kargo; Murmansk limanı konteyner, toplu yükleme, petrol, soğutuculu konteyner kargo; Karadeniz'de yer alan Novorossisk limanı petrol, genel kargo,

toplu yükleme; Tuapse limanı petrol; Baltık kıyılarında yer alan St. Petersburg limanı genel kargo, konteyner, feribot ve yolcu taşınması; Ust-Luga limanı genel kargo, petrol, konteyner; doğuda yer alan Vladivostok limanı genel kargo, petrol; Nakhodka limanı ise genel kargo, konteyner, toplu yükleme alanlarında faaliyet gösteren en önemli limanlardır.

Dünya Bankası tarafından gümrük işlemlerinin etkinliği, taşımacılık altyapısı, uluslararası gönderilerin rekabetçi fiyatlandırma kolaylığı, lojistik hizmetlerin kalitesi, gönderilerin takip edilebilirliği ve işlem süreleri dikkate alınarak hazırlanan 2018 yılı Lojistik Performans Endeksi sıralamasında Rusya Federasyonu 160 ülke arasında 75'inci sırada yer bulabilmiştir (Türkiye 47. sırada bulunmaktadır.).

C) Tüketici Tercihleri

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından tüketiciler başlangıçta düşük fiyatlı ve düşük kaliteli dayanıklı tüketim mallarına yönelmiştir. Ancak 1998 yılından sonra gelirlerdeki artışlar beraber tüketicilerin harcama davranışları da değişmiş, tüketiciler daha yüksek kaliteli ürünlere yönelmiştir. Tüketim harcamalarının artmasının ardındaki en önemli faktörlerden biri, başta Moskova ve St. Petersburg kentlerinde olmak üzere orta sınıfın giderek genişlemesi olmuştur.

Rusya Federasyonu giderek bir tüketici toplumu haline gelmektedir. Tüketicilerin % 30'u herhangi bir ihtiyacı olmasa bile alışveriş yapmaktan keyif almaktadırlar. Temel satın alma faktörleri, ürünün markası, kalitesi ve uzun ömürlülüğü olup, fiyat dikkate alınmasına rağmen genellikle ikincil bir belirleyici olarak dikkat çekmektedir.

Rusya Federasyonu'ndaki tüketici davranışları, dünyanın herhangi bir ülkesinde yaşayan tüketicinin davranış kalıplarından genel olarak bir farklılık göstermemektedir.

Bireysel davranış dikkate alındığında, gelirine göre tasarruf eğilimi yüksek olmayıp, tüketim eğilimi yüksektir. Gelir dağılımı düşük olan kesimler öncelikle temel ihtiyaçlarını karşılama eğilimindedir. Ancak, zaman içerisinde çok çeşitli ithal tüketim malı ülkeye girdiğinden kalite tercihi ön plana çıkmıştır. Orta ve üst gelir grubunda kalite ve marka önemli bir unsurdur. Gelişmiş ülke ürünlerine yoğun bir ilgi vardır. Tüketicilerin yaklaşık % 34'ünün yabancı ürünleri yerel ürünlere tercih ettiği ancak günden güne yerel ürünlere olan talebin arttığı görülmektedir. Bunlarla birlikte, menşe ülke, mal tercihinde etkili olmaktadır. Rusya Federasyonu için yeni olan, reklamların tüketici üzerindeki etkisinin yüksek olmasıdır. Tanıtım ve reklam tüketici tercihlerini değiştirebilmektedir. Ayrıca, promosyon faaliyetlerinin tüketici tercihleri üzerindeki etkisi ziyadesiyle yüksek olabilmektedir. Nitekim, Ipsos Comcom tarafından yapılan kamuoyu araştırmasının sonuçlarına göre, halihazırda **Rus halkının yarısından fazlasının**, market alışverişlerinde **sadece** indirimli ürünleri tercih ettiği, indirimde olmayan ürünleri satın almaya yönelmediği, diğer bir ifadeyle indirimde ürün yoksa, ilgili marketten alışveriş **yapmadığı** anlaşılmaktadır.

Covid-19 pandemisi, Rusya vatandaşlarının önceliklerini önemli ölçüde değiştirmeye başlamış olup çevrimiçi alışveriş artan bir şekilde tercih edilmeye başlamıştır. 2020 yılında, çevrimiçi ticaretin payı tüm Rus perakende satışlarının 9'unu oluşturmuştur. Bununla birlikte, aynı dönemde Rusya'da e-ticaret hacmi %59 oranında artarak 3,2 trilyon rubleye (\$43,7 milyar) ulaşmıştır. Yaklaşık 75 milyon Rus vatandaşının e-ticaret platformları üzerinden alışveriş yaptığı; buralardan yapılan satışların %86'sının yurt içi e-ticaret sitelerinden gerçekleştirildiği; söz konusu satışlarda ev eşyaları (%28,2), hazır giyim ve ayakkabı (%21) ile gıda ve yemek hizmetlerinin (%10,2) ön plana çıktığı anlaşılmaktadır. Öte yandan, Rus vatandaşlarının sınır ötesi e-ticaret sitelerinden gerçekleştirdiği alışverişlerin parasal değerinin 2020 yılında, %78 oranında artarak 721 milyar rubleye yükseldiği (yaklaşık 9,8 milyar dolar), bahse konu satışlarda en büyük payın akıllı telefon ile elektronik cihazlar olduğu görülmektedir. Ayrıca, 2020 yılı itibarıyla, sınır ötesi e-ticarette vergilendirmeye ilgili bazı uygulamalar hayata geçirilmiştir. Bu çerçevede, e-ticarete konu olan ürünün koli bedelinin değerinin **200 avroyu ya da 31 kiloyu aşmaması** gerekmektedir. Söz konusu bedelin veya miktarın aşıldığı durumlarda ise, **koli değerinin %15'i oranında ve en az 2 avro/kg** gümrük vergisi uygulanmaktadır.

Rus tüketicilerin genellikle markalara sadık olduğu ve mağazaya gitmeden önce satın alacakları ürünler hakkında bilgi sahibi olduğu söylenebilmektedir. Tüketicilerin sadece %17'sinin daha düşük bir fiyata markaları değiştirmeye istekli olduğu ifade edilmektedir. İletişim aracı olarak televizyonun yanı sıra sosyal medyanın etkisi günden güne artmaktadır.

Önümüzdeki dönemde sağlıklı ürünlerin daha fazla tüketileceğine yönelik bir eğilimin olduğu; nüfusun yarısının, taze ürünler, meyve ve sebzeler, eğitim, ilaçlar veya seyahat gibi sağlıklarını ve yaşam kalitesini artıran ürünler için daha fazla ödeme yapmaya istekli olup bunun paralelinde organik pazarın da büyüdüğü gözlemlenmektedir. Ancak nüfusun sadece %26'sı düzenli olarak organik ürün satın almaktadır. İkinci el pazar Avrupa'daki kadar gelişmiş olmayıp nüfusun sadece belirli kesimleri tarafından kullanılmaktadır.

Rusya Federasyonu'nun değişik etnik gruplardan oluşan bir nüfusu barındıran ve çok geniş bir ülke olduğu dikkate alınmalı ve tüketici zevk ve tercihlerinde de bu durum göz ardı edilmemelidir. Öte yandan, orta vadede, taze ürünler, organik ürünler, yerel ürünler, seyahat, alkol, eğitim hizmetleri, ilaçlar ve vitaminleri içeren sektörlerin gelişme göstermesi beklenmektedir.

D) Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Rus pazarını hedefleyen firmalarımızın, ülkenin ticari ortamı ve iş kültürü gereklerine göre pazarlama ve satış stratejilerini uyarlamaları gerekmektedir. Bu bağlamda öncelikle ülke genelinde Rusça dışında yaygın olarak kullanılan bir dil olmaması nedeniyle başta internet sayfaları olmak üzere, Rus pazarına özel Rusça çalışmalar yapmaları elzem görülmektedir. Bununla birlikte, pazardaki fırsatların iyi tanımlanması ve değerlendirilmesi, potansiyel alıcıların bulunması için firmalarımız tarafından yerinde pazar araştırması çalışmaları yapılması

yararlı olacaktır. Pazardaki iş ortağının seçimi önemli bir husus olup, olası iş ortağının iş çevrelerindeki güvenilirliği ve repütasyonuna ilişkin araştırma yapılması gereklidir. Rusya Federasyonu'nda, firmaların ticaret ve sanayi odalarına üyelik zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu nedenle firmaların güvenilirliğini öğrenmekte sıkıntılar yaşanmaktadır. Ayrıca firma sahipleri sıklıkla değişmektedir. Bu da firma güvenilirlik araştırmasını zorlaştırmaktadır. Pazarda yapılacak araştırmalar sırasında çok sayıda firma ile görüşmek, firmaların ofislerini ziyaret etmek, firma ile ilgili genel bir bilgi verecektir.

Rusya Federasyonu'ndaki firmalar ile ticari ilişkilerin kurulması öncesinde ve bu ilişkilerin kurulmasından sonra da pazarın ziyaret edilerek pazar koşullarının, özelliklerinin saptanması ve izlenmesi önemle tavsiye edilmektedir. Rusya Federasyonu'nda ürün pazarlama sabır isteyen bir iştir. İhracatçılarımızın Rusya Federasyonu pazarında başarıyı uzun vadeli bir süreç olarak değerlendirmeleri ve ivedi sonuçlar beklememeleri gerekmektedir. Pazara ilk kez giriş yapacak firmalarımızın pazarda halihazırda bulunan Türk firmaları, Rus-Türk İş adamları Birliği, T.C. Moskova Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, Kazan, St. Petersburg ve Novorossisk Ticaret Ataşelikleri gibi kurum ve kuruluşlarla irtibata geçerek görüş ve önerilerinden yararlanmaları faydalı olacaktır.

İhracatçılarımızın ülkeye yönelik ihracat planlarında reklam, promosyon ve ülkeye düzenli ziyaretler yer almalıdır. Özellikle kamu kurumları ile ilişkilerin yürütülmesinde profesyonel destek alınmalıdır. Bunun için yerel bir personel istihdam edilebilir. Ayrıca muhasebe, hukuk, gümrük işlemleri gibi konularda da profesyonel yardım alınmalıdır. Rus iş ortağının pazara ilişkin beklentilerinin karşılanması firmalarımız için pazarda uzun vadeli başarı anlamına gelmektedir. Bu nedenle firmalarımızın Rus iş ortakları ile hem kendi hedeflerinin gerçekleştirilmesi hem de pazardaki beklentilerin karşılanmasının sağlanması için düzenli olarak iletişim kurmalarında yarar vardır.

Ülkedeki test etme ve belgelendirme, satış sonrası hizmetler, gümrük işlemleri, depolama, Rusça pazarlama ve ürün kullanım materyalleri konularındaki gereklilikler hakkında Rus alıcılardan ayrıntılı bilgi edinmekte fayda görülmektedir.

İhracatçılarımızın, ülkedeki ithalatçı firmalar ile ilişkilerinde belli bir güven tesis edilene kadar akreditifle ödeme şeklini ya da mümkünse peşin ödeme şeklini tercih etmelerinde yarar vardır. Ticarete konu olacak mal ve hizmetin fiyatlandırmasında döviz kuru dalgalanmalarının da hesaba katılması gereklidir.

Rus alıcıların satın alma kararlarında uygun fiyat önemli bir faktördür. Bununla birlikte Rus alıcılar kalite konusunda da hassastır. Bu iki faktörün uyumuna bu nedenle dikkat edilmelidir. Rus alıcılar, ayrıca, tanınan ve güvenilir ithal ürünlere para harcamaktan çekinmemektedir. Bu nedenle reklam, satışı etkileyen önemli bir pazarlama faaliyetidir.

☑ Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

Türk Hava Yolları, pandemi öncesinde Rusya Federasyonu'nda Moskova, St. Petersburg, Kazan, Rostov, Soçi, Yekaterinburg, Ufa, Krasnodar şehirlerine uçmakta, Rus hava yolu şirketi Aeroflot ise her gün İstanbul'a uçuş gerçekleştirmekteydi. Pandeminin seyrine göre zaman zaman uçuşlarda kısıtlamalara gidilmekte olup yolculuk planlaması öncesinde, uçuşlara ilişkin güncel durumun takip edilmesi önem arz etmektedir.

Kent içi ulaşımda, özellikle Moskova'da, iş görüşmelerine saatinde ulaşmak için metronun tercih edilmesinde yarar bulunmaktadır. Moskova'da trafik yoğunluğu önemli bir sorundur. Kısa mesafeler için trafikte uzun saatler seyredilebilmektedir. İş görüşmeleri için adres verilirken genellikle en yakın metro istasyonu da belirtilmektedir. Metro istasyonları Kiril alfabesi ile yazılmaktadır. Bu nedenle hem Latin hem de Kiril alfabeleri ile hazırlanmış bir metro haritası temin edilmesi ya da gidilecek istasyona ulaşma yollarını gösteren akıllı telefon uygulamalarından birisinin kullanılması yararlı olacaktır.

☑ Taşımacılık Maliyetleri

Rusya Federasyonu ile ülkemiz arasında karayolu taşımacılığı sırasında yaşanan sıkıntılar aşılmış bulunmaktadır.

Türkiye'den Rusya Federasyonu'na karayolu taşımacılığı Ukrayna, Gürcistan ve Beyaz Rusya Federasyonu üzerinden gerçekleştirilmektedir. Ayrıca malların Novorossisk limanına kadar gemi ile buradan karayolu ile taşınması da sıklıkla tercih edilen bir taşıma şeklidir.

İstanbul çıkışlı ürünlerin Ukrayna üzerinden karayolu ile Rusya Federasyonu'na ulaşması 7-8 gün, Gürcistan üzerinden 10 – 12 gün sürmekte olup ürünler gümrüklerde ortalama 1 gün beklemektedir. (Pandemi öncesi)

10.02.2021 tarihli devlet sözleşmesi gereği, Rusya Federasyonu ile Gürcistan arasında yer alan Verhniy Lars sınır kapısının yeniden inşa çalışmalarına mart ayının ikinci yarısında başlanmıştır. Söz konusu altyapı çalışmalarının temel amacı, sınır kapısının peron genişliği ve kapasitesinin artırılmasıdır. Altyapı çalışmasının iki aşamalı olarak 18 ay sürmesi ve 2022 yılının üçüncü çeyreğinde bitirilmesi amaçlanmaktadır.

Kuzey Kafkasya Gümrük İdaresince, söz konusu inşa çalışmalarının başlaması sebebiyle, sınır geçiş kapasitesinin azaldığı, bu sebeple, mezkur sınır geçiş noktasındaki kuyrukların ve bekleme sürelerinin artacağı ifade edilerek, alternatif yolların kullanılması tavsiye edilmektedir.

Ayrıca söz konusu sınır kapısının yeniden inşasına paralel olarak Kuzey KafkasyaKafkasya doğalgaz boru hattı onarım çalışmalarının da başlatılacağı ifade edilerek, tehlikeye maruz kalma riski nedeniyle, kontrol noktasına yakın noktalarda araç birikmesinin sınırlandırılacağı, Rusya Federasyonu Ulaştırma Bakanlığı'nın hali hazırda yeniden inşa

çalışmaları sebebiyle anılan kapıdan büyük araçların geçişine sınırlama getirme olasılığını değerlendirdiği belirtilmektedir.

Taşımacılık maliyetleri tercih edilen taşıma türüne, döneme, taşınan malın cinsine ve miktarına göre değişmektedir. Bununla birlikte, TIR ile yapılan taşımalarda maliyet, TIR başına 4.600- 5.600 dolar arasında değişmektedir.

E) Kamu İhaleleri

Rusya Federasyonu genelinde yapılan kamu ihaleleri <https://zakupki.gov.ru> uzantılı internet sitesinde duyurulmaktadır.

Bununla birlikte, Kamu İhaleleri çerçevesinde gerçekleştirilen mal, iş ve hizmet alımlarının etkinliğinin artırılması, bu tür alımların tanıtımını ve şeffaflığının sağlanması, bahsedilen alımlarda rüşvet ve diğer suiistimallerin önlenmesi, 05/04/2013 tarihli ve 44 sayılı Federal Kanunu tarafından düzenlenmiştir.

Öte yandan yabancı şirketlerin kamu ihalelerine katılmasına yönelik doğrudan bir engel bulunmamakla beraber bazı ihalelerde ihaleye katılmak isteyenlere yönelik kısıtlamalara gidilebilmektedir².

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

A) Tarım ve Hayvancılık

Rusya Federasyonu'nda tarım sektörü, özellikle 2000'li yıllardan önce inişli çıkışlı bir performans sergilemiş, yeni milenyumdan itibaren ise küresel tarım piyasalarıyla eklemlenme düzeyini hızla artırmayı başarmıştır. Türkiye'ye kıyasla, sektörün ekonomideki yerinin daha sınırlı bir düzeyde kaldığı Rusya Federasyonu'nda, Rusya Federal Devlet İstatistik Servisi (ROSSTAT) verilerine göre, kırsal kesimde yaşayanlar toplam nüfusun yaklaşık dörtte birini oluşturmaktadır. Sektör, 2019 yılında yarattığı 3.209,2 milyar rubleye yaklaşan katma değerle milli hasılaya yaklaşık %4'lük bir katkı sağlamıştır.

Tarım ürünleri üretiminde, 2020 yılında, karşılaştırılabilir fiyatlarda %1,5'e yaklaşan büyüme, reel fiyatlarda ise %5,3'lük ve 6,11 trilyon rubleye yaklaşan artış kaydedilmiştir. 2017 yılında 135 milyon tonu aşan rekor tahıl üretiminin (buğdayda 86 milyon ton) elde edildiği Rusya'da, 2020 yılında bir önceki yılın verilerine göre %9,7 artış göstererek 133 milyon tonla en yüksek ikinci rekor seviyesine ulaşılmıştır.

133 milyon tona yaklaşan tahıl rekoruyla dünyanın en önemli ilk 5 üreticisi arasında yer alan Rusya Federasyonu, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre arpa ve yulaf üretiminde birinci, karabuğday üretiminde ikinci, buğday ve çavdar üretiminde ise dünya üçüncüsüdür.

² <https://zakupki.kontur.ru/site/articles/1197-kto-mojet>

Tahıl üretiminin yapısında %64,6 buğday, %2,6 baklagiller, %10,1 mısır, %3,1 yulaf, %1,9arpa ve %1,8 çavdar yer almaktadır.

Rusya Federasyonu'nda, 2020 yılında, ayçiçeği rekoltesinde %13,7 şeker pancar rekoltesinde ise %40,4 azalma kaydedilmiştir. Sebze üretiminde de %2,3 azalma ortaya çıkmıştır.

Rusya Federasyonu, hayvansal ürünlerden bal, süt, sığır ve domuz eti ile yumurta ve tavuk eti üretiminde dünyada ilk 8 ülke arasında yer almaktadır.

Rusya Federasyonu'nda balık yetiştiriciliği, 2020 yılında, geçen yılın verilerine yakın olan 250 bin tona ulaşmış bulunmaktadır. Yaklaşık 4.700 balık çiftliğinin bulunduğu ülkede, Tarım Bakanlığı 2030 yılı itibarıyla toplam üretimi 3 katına çıkarmayı hedeflemektedir.

Rusya Federasyonu'nun 2013 yılında 43 milyar doları aşan tarım ürünleri ithalatı, 2020 yılında 29,7 milyar dolara gerilemiştir. 2019 yılında küresel ölçekte 13'üncü sırada yer alan Rusya Federasyonu'nun, toplam tarım ithalatındaki payı %1,88 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Gıda ürünleri ve tarım hammaddeleri ithalatında yaş meyve (5,2 milyar dolar), alkollü içkiler (2,8 milyar dolar), su ürünleri (1,1 milyar dolar) ve süt mamulleri (2,1 milyar dolar) başlıca ürün gruplarını oluşturmaktadır. Ayrıca, meyve sebze mamulleri (1 milyar dolar) ve kırmızı et ürünleri (953,6 bin dolar) diğer önemli ithal kalemleri arasında yer almaktadır.

Rusya Federasyonu'nun 2020 yılı yaş meyve sebze ithalatında; yaklaşık 1,276 milyar dolarla narenciye, 1 milyar 515 milyon dolarla muz ve 771,9 milyon dolarla elma ön plana çıkmaktadır. İthal edilen yaş sebze meyvenin %22'si muz, %9'u elma, %8'i mandalina, %7'si üzüm, %6'sı portakal, %5'i şeftali, %4'ü limon, %4'ü armut, %3'ü kiraz ve %32'si diğer meyveden oluşmaktadır. Su ürünlerinde somon ve karides, süt mamullerinde 1,2 milyar dolarla peynir, alkollü içkilerde ise yaklaşık 1 milyar dolarla şarap ürünleri ithalatta başı çekmektedir. Belarus (%14,1), Çin (%5,8), Brezilya (%4,9) ve Almanya (%4,5) tarım ürünleri ithalatının gerçekleştirildiği en önemli ülkelerdir. Bu ülkeleri; Türkiye, Ekvator ve İtalya takip etmektedir.

Rusya Federasyonu'nun toplam tarım ürünleri ithalatındaki Avrasya Ekonomik Birliği üyelerinin payı yaklaşık %16,8, Avrupa Birliğinin payı ise %24,6 seviyesindedir. İthalatta lider konumda bulunan Belarus süt mamulleri, Çin ve Türkiye yaş meyve sebze, Almanya gıda mamulleri, Ekvator muz, Brezilya ise soya ve et ürünleriyle Rusya Federasyonu'nun ithalatında ön plana çıkmaktadır.

TÜİK verilerine göre; 2019 yılında Rusya Federasyonu'na gerçekleştirdiğimiz yaklaşık 1,64 milyar dolarlık tarım ürünleri ihracatımızın 744 milyon doları, başta narenciye ve sofralık üzüm olmak üzere yaş meyve sebze ürünlerinden müteşekkildir. Rusya Federasyonu tarafından ülkemiz menşeli domates ithalatında 2017 yılı Kasım ayından itibaren kota sınırlaması uygulanmaktadır. Anılan tarihten halihazırda 2020 yılı Haziran ayına kadarki

dönemde yapılan ithalatta geçerli olan 200 bin tonluk kümülatif kota sınırlaması nedeniyle 2019 yılında Rusya Federasyonu'na yönelik domates ihracatımız yaklaşık 85 milyon dolar seviyesinde kalmıştır. Öte yandan; söz konusu yaş meyve sebze ürünlerine ilaveten alabalık, çipura ve levrek gibi su ürünleri ile tütün, fındık ve kuru kayısı diğer önemli ihraç ürünlerimizi oluşturmaktadır.

2014 yılı ekonomik krizi ve Batı ülkelerince uygulanan ticari yaptırımlar nedeniyle Rus ekonomisinde özellikle dış ticaret ve üretim verilerinde etkilerini göstermeye başlayan ithal ikameci politikaların COVID-19 salgını sonrası süreçte daha da revaçta olacağı beklenmektedir. Nitekim, 2020 ve 2021 yıllarında yaklaşık 1 trilyon ruble tutarında bir kaynağın aktarılacağı ithal ikameci politikaları destekleyici bir uygulama planı oluşturulmuş bulunmaktadır. Bu kapsamda; entegre ve yüksek teknolojili ithal ikameci projelerin desteklenmesi ve sektörde yeni korumacı önlemlerin alınması öngörülmektedir. Yerli ürünlerin menşeyini dijital ortamda doğrulayan bir mekanizma oluşturularak, yerli ürünlerin kamu alımlarında önceliklendirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca; genişletilmesi öngörülen tercihli rejim kapsamında kamu desteklerinde satın alınan ürünlerin yerlilik oranının esas alınması ve ithalat imkanlarının tedarikçi firmaların Rus ekonomisindeki yatırım seviyesine bağlanması planlanmaktadır. İthal ikameci politikalar kapsamında tesis edilmesi öngörülen söz konusu tercihli rejimin, özellikle anılan ülkeye yönelik tarım sektöründeki doğrudan yatırımların önemini artırması beklenmektedir.

B) Sanayi

Rusya Federasyonu'nun sanayi üretiminde, 2019 yılına kıyasla 2020'de %3'lük bir azalma gerçekleşmiş olup, Ekonomik Kalkınma Bakanlığı tarafından yapılan tahminlerden daha olumlu bir sonuç olarak kaydedilmiştir. Sanayi üretimi dinamiklerinin temel olarak madencilik ve imalat sanayinden oluştuğu, bahse konu sektörlerin, sanayi üretimine eşit miktarlarda katkı yaptığı görülmüştür.

2020 yılı verileri göz önüne alındığında, Rusya Federasyonu ithalatında en yüksek payın, 110,2 milyon dolar ile makine ve cihazların oluşturduğu, ikinci sırayı ise 42,4 milyon dolar ile kimya sanayi ürünlerinin aldığı görülmüştür. Kimya sanayi ürünleri ithalatı içerisinde yer alan kalemlerden organik kimya ürünlerinin ithalatında %17,2; plastik ve plastikten mamul eşya ithalatında %12,9; kauçuk ve kauçuk ürünleri ithalatında %7,6, inorganik kimya ürünleri ithalatında %5,7; gübre ithalatında ise %4,9'luk bir artış görülürken, boya ithalatında %1,1 oranında düşüş ortaya çıkmıştır.

C) Hizmetler

Müteahhitlik hizmetleri alanında; Rusya Federasyonu ülkemizin bir numaralı pazarı konumunda bulunmaktadır. Bugüne kadar Türk müteahhitlik sektörünün yurt dışında üstlendiği 400 milyar doları aşan proje portföyünün yaklaşık beşte biri Rusya Federasyonu merkezli projelere ait bulunmaktadır.

Turizm alanında; 2020 yılında ülkemizi ziyaret eden Rus turist sayısı %69,97'lik bir azalmayla 2,1 milyona gerilemiş, bu kapsamda elde edilen döviz geliri 3,5 milyar doları aşmış ve böylelikle Rus vatandaşları Türkiye'yi ziyaret eden yabancı ülke vatandaşları arasında ilk sıradaki yerini korumuştur.

Sağlık turizmi alanında; 60 yaş üzeri erkek ve 55 yaş üzeri kadın sayısının toplam nüfus içindeki payının %21,6 seviyesinde olduğu Rusya Federasyonu, ülkemize en fazla uluslararası hasta gönderen ilk 10 ülke arasında yer almaktadır. Özellikle son dönemlerde, Rus hastaların tedavi amaçlı olarak yurt dışına yönelmekte olduğu gözlemlenmekte olup, Rus hastaların en fazla çocuk sağlığı ve hastalıkları, kadın hastalıkları ve doğum, ortopedi ile travmatoloji branşlarını tercih ettiği görülmektedir.

Türkiye'yi, tedaviye yönelik hizmetlerden yararlanmak üzere tercih eden Rus vatandaşların genel olarak; daha çok orta ve üst düzey gelir grubunda olanlardan müteşekkil olduğu, bu gruptaki insanların tercihlerinde belirleyici olan hususun ise, ileri derecede uzmanlık gerektiren müdahale ve ileri teknolojiye duyulan ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Diğer taraftan; halihazırda, Rusya Federasyonu'nda tekstil-konfeksiyon, bankacılık, turizm, gıda-gıda işleme, beyaz eşya-makina, cam sanayi ve müteahhitlik-inşaat malzemeleri alanlarında güçlü Türk yatırımlarının bulunduğu görülmektedir. Ayrıca, firmalarımızın üçüncü ülkeler üzerinden Rusya Federasyonu'na gerçekleştirmiş olduğu yatırımlar da dikkate alındığında, Rusya Federasyonu'nda gerçekleştirilen Türk yatırımlarının toplam sermaye pozisyonu tutarının 2 milyar doları aştığı tahmin edilmektedir.

D) Madencilik

Madencilik sektörü, 2020 yılında, %7 oranında düşüş göstermiştir. Bahse konu durumun, petrol sektöründe yaşanan olumsuz gelişmelere bağlı olduğu; ham petrol ve doğal gaz üretiminde %10,3 düşüş kaydedildiği öğrenilmiştir.

Petrol ve gaz kondensatı üretimi sektörlerinde yapılan ihracatın, toplam ihracat içindeki payının %21,5 olarak, yakıt ve enerji ürünlerin ihracatında ise %43,3 olarak belirlenmektedir. 2020 yılında, Rusya Federasyonu'nda, toplam 512,1 milyon ton petrol ve gaz kondensatı üretilmiş bunlardan 238,6 milyon ton ise ihraç edilmiştir.

Öte yandan, 2020 yılı madencilik endeksleri verileri üzerinden yapılan inceleme neticesinde, madencilik alanında hizmet sunumu ve metal cevheri üretiminde bir önceki yıla göre kayda değer bir artış yaşanırken, kömür, ham petrol, doğalgaz ve diğer madencilik üretimlerinde düşük oranlı büyümeler yaşanmıştır.

E) Enerji

2020 yılı verileri kapsamında, geleneksel olarak, Rusya Federasyonu'nun en büyük ihracat kaleminin, yakıt ve enerji ürünleri sektörleri olduğu, bahse konu sektörlerde yapılan ihracatın, toplam ihracat içindeki payının %49,6 olarak belirlendiği, alt kalemler bazında, araç

benzininde %12,4 oranında bir ihracat artışı yaşandığı, diğer taraftan, elektrik enerjisinde %39,6 taşkömüründe %22,5, petrol ürünleri ihracatında %11,4, doğalgaz ihracatında ise %7,9'luk bir düşüş yaşandığı görülmektedir.

Rusya Federasyonu tarafından ihracat yapılan ülkelere bakıldığında, Çin ve Almanya ilk iki sırayı korumakta olup, Çin ile yapılan ticaretin hacminde %6,7, Almanya ile ise %21 oranında azalma kaydedilmiştir. Üçüncü sırada yer alan Belarus ise Rusya Federasyonundan 16,9 milyar dolarlık toplam ithalat gerçekleşmiştir.

2020 yılının verilerine göre, ham petrol üretimi, 2019 yılına göre %8,6 azalma göstererek 512,68 milyon ton, doğal gaz üretimi, %6,2 oranında azalma göstererek 692,33 milyar metreküp olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılında, Rusya Federasyonu'nda yer alan elektrik santrallerinde gerçekleştirilen elektrik enerjisi üretiminin, %3 düşüş göstererek 1.063,7 milyar kWsa seviyesine çekildiği, ısı elektrik santralleri ve nükleer enerji santrallerinin, üretimde ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

A) İş Kültürü

Dünya Bankası'nca her yıl düzenlenen ve ülkelerin iş yapılabilirliğini irdeleyen iş yapma kolaylığı (Doing Business) çalışmasının 2020 raporuna göre; iş yapılabilirliği açısından 2011 yılında 120'nci sırada yer alan Rusya Federasyonu, 190 ekonomi içerisinde 28'inci sıraya yükselmiştir. Ülkemiz ise aynı endekste 33'üncü sırada yer almaktadır.

Diğer taraftan, Dünya Bankası'nın İş Kurma Endeksi sıralamasında ise, Rusya Federasyonu 40'inci sırada yer almaktadır. Rus mevzuatına göre şirketler, ancak yetkili devlet kuruluşlarına kayıt işleminden sonra hükmi şahsiyet kazanmaktadır. Rusya Federasyonu'nda tamamen yabancı sermayeli şirket kurmak da mümkündür. Diğer taraftan; şirket tüzüğünde görevler sınırlandırılmamışsa, Rusya Federasyonu'nda genel müdür unvanını haiz yöneticiler geniş yetkilerle donatılmıştır. Bu durumun firma kuran şirketlerimizce evveleminde dikkate alınmasına büyük önem atfedilmektedir.

Rusya Federasyonu'nda ticari bağlantıların yapılmasında kişisel görüş, intibalar önemli yer tutmaktadır. Ticari faaliyette bulunan şirketlerin mali durumu ve güvenilirliği konusunda bilgi teminine yönelik bir veri tabanı mevcut değildir. Rusya Federasyonu'nda ticari faaliyette bulunmak için Ticaret ve Sanayi Odalarına kayıt mecburiyeti olmadığından firma güvenilirliği konusunda büyük firmalar hariç kişisel görüşler önemlidir.

Ticari kontratların yapılmasında karşılıklı kişisel ilişkiler önemlidir. Konsinye satış yapan firmalarımızın mal bedellerini tahsilde problemle karşılaştıkları görülmektedir. Bu kapsamda sözleşmelerde anlaşmazlıklara yönelik çözüm yolu belirtilmelidir. Ancak, ticari ilişkilerin

anlaşmazlıkla sonuçlanması ve yabancı firmanın mahkeme kararı ile haklı bulunması durumunda bile uygulamada takip hukukunun etkin olmaması nedeniyle alacakların tahsili mümkün olmayabilmektedir. Bu nedenle, mal bedelini garanti altına alacak ödeme sistemlerine dış ticarete ağırlık verilmelidir.

Ticari ve mali mevzuatın karmaşık olması nedeniyle problemlerle karşılaşılacağı dikkate alınarak, gerekli konularda danışmanlık hizmeti alınmalıdır.

Rusya Federasyonu'ndaki tüccarlar, yabancı firmaların Rusya Federasyonu'nda temsilcilik veya deposunun olup olmadığı hususuna ağırlık vermekte, küçük ve orta çaplı Rus tüccarlar sermayeleri oranında bu depolardan mal temini yoluna gitmektedirler. Doğrudan ithalat ise bu tür tüccarlarca tercih edilmemektedir. Bu bağlamda, firmalarımızın Rusya Federasyonu'nda yerleşerek ülkede mağaza, ofis veya üretim tesisi açmasında fayda olacağı değerlendirilmektedir. Rusya Federasyonu'nda şirket açma imkânı olmayan firmalarımızın ise, Rus pazarını bilen ve Rusçaya hakim yetkili temsilci/danışman ya da distribütör kullanımını esas alan bir pazara giriş stratejisi benimsemesi ve istihdam politikalarını buna göre düzenleyerek Rus coğrafyasını ve Rusça bilen personel istihdam etmesi önem arz etmektedir.

B) Para Kullanımı

Ruble (₽), Rusya Federasyonu para birimi olup Rusya Çarlığı, Rus İmparatorluğu ve Sovyetler Birliği (SSCB) döneminde de kullanılmıştır. 1 ruble 100 kاپike bölünmektedir.

Finmarket.ru tarafından 2020 yılı başında yapılan araştırmaya göre, Rusya Federasyonu genelinde yapılan ödemelerde nakit kullanım oranının (%23,5) düşüklüğü dikkat çekmektedir.

Ülke genelinde nakitten ziyade banka kartı (%90,7) ve akıllı telefon aracılığı (%30) ile ödeme işlemleri gerçekleştirilmektedir. Online ödemenin Moskova, St. Petersburg gibi büyük şehirlerin dışında kırsal kesimde de yaygın olduğu ulaşılan bir başka sonuçtur.

Banka havalesi genellikle tüzel kişiler aralarında yaygın olup çek yaygın bir kullanım aracı değildir.

Rusya Merkez Bankası tarafından yayımlanan verilere göre, 2020 yılının Ocak ayına göre, Rusya Federasyonu'nda 285,8 milyon banka kartı sağlandığı ve 2018 yılının sonunda, Federal Antitekel Servisi tarafından yayımlanan bilgilere göre, online ödeme piyasasının hacminin 22 trilyon rubleye ulaştığı görülmektedir.

Uluslararası işlemlerde yaygın olarak doları ve avro kullanılsa da ABD ve AB tarafından uygulanan yaptırımların ardından, Rusya Federasyonu genelinde ithalat-ihracat yapan şirketler, yapılan ödemelerde dolar kullanım oranını azaltmaya çalışmaktadır. Son zamanlarda, avro, ruble ve yuan kullanımı artmış göstermektedir.

2019 yılında, dolar kullanma oranı, 2018 yılına göre %68,1'den %62,5'e düşmüştür. Bununla birlikte, avro kullanma oranı, %16,8'den %20,5'e, ruble kullanımı ise %20,2'den

%21,5'e yükselmiştir. ruble kullanma oranı Hindistan başta olmak üzere (%35,8'den %77,8'e), Kazakistan ve Belarus ile yapılan ödemelerde yaygın olarak kullanılmaktadır. Aynı dönemde, yuan kullanma oranı %1,7'den %2,4'e artmıştır. 2019 yılında Rusya Federasyonu, Çin, Hindistan ve Türkiye ile karşılıklı olarak yerel para birimleri üzerinden ticaret yapma konusunda çeşitli anlaşmalar imzalanmıştır.

2020 yılının ilk yarısında Rusya Federasyonu'nun ihracatında kullanılan rublenin oranı %14,4, ithalatta ise %29 olarak belirtilmektedir.

C) Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

Rusya Federasyonu'na giriş için umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir. Hususî ve hizmet pasaportu hamilleri ile uluslararası taşımacılık yapan profesyonel şoförlerimiz ise her 180 günde 90 günü aşmamak şartıyla 30 gün süreyle vizeden muaftır. Diplomatik pasaport hamilleri 90 gün süreyle vizeden muaftır. Hali hazırda vatandaşlarımız Vladivostok Limanı'ndan e-vize alarak Rusya Federasyonu'na giriş yapabilmektedir. Vatandaşlarımız giriş tarihi dahil olmak üzere 8 günü aşmamak kaydıyla St. Petersburg, Leningrad Bölgesi ve Kaliningrad Bölgesi'ne e-vizeyle seyahat edebilmektedir. Alınan e-vize ile e-vizenin kapsam alanı dışında kalan Rusya Federasyonu'nun başka şehirlerine gitme imkânı ise bulunmamaktadır. Öte yandan, mevcut e-vize rejiminin bütün ülkeyi kapsamasına yönelik yeni düzenlemenin 1 Ocak 2021 tarihi itibarıyla yürürlüğe gireceği bildirilse de mevcut pandemi koşulları nedeniyle yeni rejimin uygulanmasına henüz başlanmamıştır.

Vatandaşlarımızın Rusya Federasyonu'nda bulunabilmesi için aşağıda bulunan vize türleri uygulanmaktadır³.

Tablo-2: Vize Türleri

Vize türü	Rusya Federasyonu'nda bulunma süresi	Vize düzenleme ücreti
Turist vizesi	1-30 gün	9600 ruble civarında
Ticari vize	30 günden 1 yıla kadar	22900 rubleden
Özel vize	30-90 gün	13300 ruble civarında
İş vizesi	1-3 yıl	80000 rubleden

Rusya Federasyonu mevzuatı gereği, Rusya Federasyonu'na seyahat etmek isteyen vatandaşlarımızın "göç kaydının" 7 iş günü içinde yapılması gerekmektedir. Bu çerçevede, ziyaretçiyi kabul eden tarafın (otel, yanında konaklanacak aile veya şahıs vb.) bildirimde bulunması gerekmektedir. Bildirim posta yoluyla ya da doğrudan Federal Göç Kurumu birimlerine yapılabilir. Rusya Federasyonu içinde bölge değişikliği durumunda yeniden başvuru gerekmektedir.

³ <https://ruvisa.online/ru/komu-nuzhna-viza/viza-v-rossiyu-dlya-grazhdan-turtsii#business>

Türk vatandaşları çalışma, ikamet, aile birleşimi, öğrenim, eğitim, ilmi araştırma ve montaj-bakım-onarım gibi özel meşruhatlı seyahatlerinde Rusya Federasyonu'nun ilgili temsilciliklerinden alınacak vizeye tabidirler.

D) Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

- 1 Ocak : Yeni Yıl
- 7 Ocak : Ortodoks Yeni Yılı
- 23 Şubat : Anavatan'ın Savunucuları Günü
- 8 Mart : Uluslararası Kadınlar Günü
- 1 Mayıs : İşçi ve İlbahar Bayramı
- 9 Mayıs : Zafer Bayramı
- 12 Haziran : Bağımsızlık Günü
- 4 Kasım : Milli Uzlaşma Günü

Rusya Federasyon'unda, resmi tatil günleri cumartesi ve pazara denk gelirse, bir sonraki iş günü tatil olmaktadır. Çalışma saatleri Pazartesi-Cuma 09.00-18.00 olarak belirlenmiştir. Bankalar da genellikle 09.00-18.00 arasında açık bulunmaktadır. Bazı bankalar (Sberbank dahil) cumartesi günleri 09.00-13.00 arasında da çalışmaktadır. Posta ofisleri, hafta içi 08.00-20.00 arasında, hafta sonları (Cumartesi) 09.00-13.00, 14.00-18.00 arasında açık bulunmaktadır. Haftalık çalışma saati ortalama 40 saattir.

Telefon Kodları

Ülke Kodu : + 7

Rusya Federasyonu içinde şehirlerarası görüşmeler için 8 ile hat alınmaktadır.

- Moskova : 495 veya 499
- St. Petersburg : 812
- Kaliningrad : 4012
- Irkutsk : 3952
- Magadan : 4132
- Krasnoyarsk : 391
- Murmansk : 8152
- Nizhniy Novogorod : 831
- Novorossisk : 8617
- Novosibirsk : 383
- Samara : 846
- Vologda : 8172
- Vologograd : 8442
- Vladivostok : 4232

E) Yerel Saat

Rusya Federasyonu (Moskova saati) ile Türkiye yerel saati arasında bir fark bulunmamaktadır. Öte yandan, Rusya Federasyonu'nda 11 saat dilimi bulunmaktadır. Örneğin, Moskova'da ve Türkiye'de saat 10.00 iken Vladivostok'ta saat 17.00'dir.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

A) Şirket Türleri

Rusya Federasyonu'nda yabancı yatırımcılar; temsilcilik ve şube açabilmekte, Rusya vatandaşı bir ortakla ya da tek başına tüzel bir kişilik oluşturabilmekte, hatta yüzde yüz yabancı yatırımcı da olabilmektedir. Ülke Kanunlarına göre, iki farklı şirket türü mevcut olup bunlar "limited şirket" ve "anonim şirket" olarak adlandırılmaktadır.

Limited Şirketler (OOO): Kuruluş ve yönetim işlemleri anonim şirketlere göre daha basittir. Bir veya birkaç kişi tarafından kurulmuş ve sermayesi paylara bölünmüş ticari topluluklardır. Limited şirketlerin kurucuları, şirketin borç ve muhtemel zararları için şirketteki payları kadar risk taşırlar. Limited şirketler ticaret siciline kaydedildiği anda kurulmuş sayılır. Bir limited şirketinin kuruluş süreci (Moskova'da) yaklaşık 11 iş günü almaktadır.

Anonim Şirketler (ZAO): Anonim şirketler açık veya kapalı olarak kurulabilmektedir. Bu husus, kuruluş sözleşmesinde ve şirket unvanında belirtilir. Temel fark hisse devrindedir. Açık anonim şirketlerde hissedarlar kendi hisselerini diğer ortaklardan habersiz üçüncü kişilere devredebilirler. Hissedarların sayısı için bir sınırlama yoktur. Kapalı anonim şirketlerde ise hisse devrinde diğer ortaklara öncelik tanınır. Hissedar sayısı 50'den fazla olamaz.

B) Şirket Kurma Prosedürü

Rusya Federasyonu mevzuatlarına göre şirketler, ancak yetkili devlet kuruluşlarına kayıt işlemi yapıldıktan sonra hükmi şahsiyet kazanmaktadır. Rusya'da tamamen yabancı sermayeli şirket kurmak da mümkündür. Yabancı firmalar, Rusya'da şirket kurabilecekleri gibi, temsilcilik ofisi de açabilmektedir. Bu açıdan, yabancı şirketlerin kayıt işlemleri iki başlık altında yapılmaktadır. Bunlardan ilki tescil (registration), diğeri ise kabul (accreditation) işlemidir.

Tescil işlemi yabancı sermayeli firmalara, Rusya'da kar sağlayıcı işlemler dahil olmak üzere her türlü ticari ve ekonomik içerikli faaliyette bulunma hakkı sağlamaktadır. Buna karşılık akredite firmalar kendi ülkelerindeki ana firmanın temsilcisi olarak ve genellikle kar getirici faaliyette bulunmamak üzere kayıt işlemi yaptırmış olmaktadır.

Temsilci ofislerin temel fonksiyonu, Rusya dışındaki merkez ofisin ticari ilişkilerini kurmak ve yürütmek, onun adına pazarlama çalışmaları yapmak, gerektiği takdirde sözleşmeler imzalamaktır. Rus mevzuatına göre, temsilci ofislerin ayrı kanuni şahıs hükmü bulunmamaktadır. Temsilci ofisleri, bizzat ticari aktivitede bulunmaları ve Rusya kaynaklı gelir

elde etmeleri halinde ise normal bir şirket gibi vergi yükümlüsü sayılıp vergiye tabi tutulmaktadır.

Temsilci ofisler;

- Ruble ve/veya döviz hesabı açabilirler.
- Giderlerini ruble ve döviz hesaplarından karşılayabilirler (Kiralar, maaşlar, iktisadi kıymet alımı, reklam ve pazarlama giderleri gibi).
- Gümrükleme yapabilir, stok tutabilirler.
- Kira ödemelerinde KDV'den muaftır.

Diğer taraftan, Rus mevzuatına göre, yabancı tüzel ve gerçek kişiler yatırımcı olarak ortaklıklarda ve/veya ekonomik topluluklarda da yer alabilmektedir. Yabancı ortaklı ticari işletmeler, yeni bir işletmenin kurulması veya mevcut bir işletmenin hisselerinin yabancı yatırımcı tarafından satın alınması yoluyla oluşturulabilmektedir. Ticari işletmelerde sermayeye katılım ise parasal değerler, maddi varlıklar, menkul kıymetler, kullanma hakları şeklinde yapılabilmektedir. Sermaye katkısı olarak yurt dışından gönderilen dövizler rubleye çevrildikten sonra sermaye olarak yatırılabilir.

Yabancı, gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan şirketler ise, limited ve anonim şirket ile mevzuatın imkân tanıdığı ortaklık statüleri şeklinde oluşturulmaktadır.

Tablo-3: Şirket Kurulumuna İlişkin Prosedürler

No	Prosedür	Tamamlama Süresi	Tamamlanma Maliyeti
1	Şirket kayıt başvurusunun noter tasdiki Doldurulmuş ve imzalanmış kayıt başvurusunun noter tarafından onaylanması gerekmektedir. Standart kayıt formunun onaylatılmasının ücreti belge başına 200 rubledir. 200 ruble onay işleminin başvuru sahibince yapıldığı durumlarda geçerli olup, vekalet/danışmanlık ücreti dahil değildir. Ayrıca, Noter tarafından 1.000 ruble tutarında teknik hizmet bedeli tahsil edilmektedir. 5 Mayıs 2014 tarihinden itibaren yukarıda bahsedilen prosedür zorunlu olmaktan çıkarılmıştır. Kurucu, ilgili kayıt ofisine şahsen başvurduğu ve belgeleri kendisi doldurduğu takdirde noter onayı gerekmemektedir.	1 gün	İmza başına 200 ruble (damga vergisi) & 1.000 Ruble (teknik hizmet bedeli)
2	Banka hesabı açılması için firma kaşesi/mührü yapılması	1 gün	500 ruble
3	Kayıt ücretinin ödenmesi ve vergi kayıt numarası alabilmek için Federal Vergi Dairesinin yerel ofisine kayıt Kayıt için gerekli belgeler: i. Şirket kuruluş kararı ii. Şirket kuruluş evrakları iii. Noter onaylı kayıt başvurusu iv. Kayıt ücretinin ödendiğine ilişkin banka makbuzu	7 gün	4.000 ruble

	v. Yeni şirketin fiziki adresini doğrulayan belge		
4	<p>Şirket için banka hesabı açılması, şirket sahibinin imzasının kayıt ve tasdiki</p> <p>Banka hesabı için şirket kaydı gerekmekte olup, bankalar şirket kurucusunun finansal statüsü ve geçmişi hakkında bilgi talep edebilir. Banka hesabının açıldığına dair belge şirket kurucusu tarafından vergi dairesine sunulmalıdır. Şirket kurucusunun imzasının banka tarafından kayıt edilmesi ve onaylanması gerekmektedir. Bu prosedür için standart form bulunmaktadır. Formda şirket mührünün basılacağı kısım bulunmaktadır.</p>	2 gün	Bankada yapılırsa ücretsizdir. Noter tarafından yapılırsa 1.000 ruble noter masrafı & 200 ruble imzalar ve banka kartları olmak üzere toplam masraf yaklaşık 1.200 rubledir.

Kaynak: Doing Business 2020 Rusya Raporu

C) Sigorta

Rusya Federasyonu kapsamında sigortacılık faaliyetlerine ilişkin ile düzenleme, kontrol ve gözetim faaliyetleri, Rusya Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, sektörde faaliyete ilişkin izinler ve düzenlemeler Merkez Bankası tarafından yönetilmekte olup, 2020 yılı sonu itibarı ile, Rusya'da 160 sigorta şirketi, 59 sigorta brokeri ve 13 karşılıklı sigorta derneği faaliyette bulunmaktadır⁴.

Rusya Federasyonu sigortacılık sektöründe halihazırda 100'den fazla sigorta türüne ilişkin işlemler yapılmakta olup, en çok operasyon yapılan sigorta türleri zorunlu araç sigortası (OSAGO), kaza ve hastalık sigortası ile gerçek kişilerin taşınır-taşınmaz malvarlıklarına ilişkin sigortalardır. 2020 yılı verileri kapsamında, sigorta primleri hacminin parasal değerinin 1,54 trilyon ruble olarak gerçekleştiği, ayrıca, yapılan sigorta sözleşmelerin sayısı 175,4 milyon adete ulaştığı öğrenilmiştir.

Bu kapsamda, 2020 yılında gerçekleştirilen sigortacılık faaliyetlerinin alt kalemler bazında dağılımına bakıldığında, 27,9 milyon adet kaza ve hastalık sigortası sözleşmesi, 43,2 milyon adet gerçek kişilerin taşınır-taşınmaz malvarlıklarına ilişkin sigorta sözleşmesi, 29,9 milyon adet zorunlu araç sigortası sözleşmesi, 17,1 milyon adet gönüllü sağlık sigortası sözleşmesi, 3,7 milyon adet hayat sigortası sözleşmesi, 5,3 milyon KASKO sigorta sözleşmesi, 0,4 milyon adet tüzel kişilerin mülkiyet sigortası sözleşmesi, 30,8 milyon adet diğer sigorta sözleşmeleri görülmektedir.

2020 yılında sigortacılık sektörü verilerinin alt kalemler bazında finansal değerlerinin incelenmesi neticesinde, 430,6 milyar ruble değerinde hayat sigortası primi, 220,3 milyar ruble değerinde zorunlu araç sigortası primi, 143,3 milyar ruble değerinde kaza ve hastalık sigortası primi, 147,6 milyar ruble değerinde gönüllü sağlık sigorta primi, 175,7 milyar ruble değerinde KASKO sigorta primi, 149,1 milyar ruble değerinde diğer sigorta primleri, 114 milyar ruble

⁴ <https://cbr.ru/insurance/>

değerinde tüzel kişilerin mülkiyet sigortası primi, 71,7 milyar ruble değerinde ise gerçek kişilerin taşınır-taşınmaz malvarlıklarına ilişkin sigorta primi ödemesi gerçekleştirilmiştir.

D) Bankacılık Mevzuatı

Rusya Federasyonu'ndaki para birimi kısıtlamalarının çoğu, para birimi işlemlerini düzenleyen 10 Aralık 2003 tarihli 173-FZ sayılı "Para Kontrol Kanunu" değişikliklerinden sonra, Ocak 2007'de kaldırılmıştır. Bununla birlikte, Para Kontrol Kanunu ve ilgili yönetmelikler, hala dikkate alınması gereken bazı kısıtlamaları içermektedir. Bahse konu kısıtlamalar temel olarak bölge sakinleri ile yerleşik olmayanlar arasındaki işlemlerle (özellikle mal ve sermaye ithal ve ihraç ederken) ve nakit döviz ihracı/ithali hususlarını kapsamaktadır.

Rusya Federasyonu kambiyo mevzuatının anlaşılması açısından aşağıda yer verilen bazı kavramlar önem arz etmektedir. Bu kapsamda;

☐ Yerleşik olanlar:

- Yabancı ülkede sürekli ikamet eden Rus vatandaşları hariç Rus vatandaşı sayılan gerçek şahıslar.
- Rus kanunları uyarınca ikametgâh iznine sahip Rusya'da sürekli ikamet eden yabancı vatandaşlar ve vatandaşlığa sahip olmayan şahıslar.
- Rus kanunları uyarınca kurulan tüzel kişiler.
- Yerleşik Rus tüzel kişilerin yurtdışındaki şubeleri, temsilcilikleri ve diğer uzantıları.
- Rusya Federasyonu'nun yurtdışındaki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve diğer resmi makamları ve uluslararası veya hükümetler arası kuruluşların bünyesindeki daimi temsilcilikleri.
- İşbu federal kanunun ve onu baz alarak yürürlüğe giren diğer federal kanunların ve diğer yasama kaynaklarının düzenlediği ilişkilere taraf olan Rusya Federasyonu, Rusya Federasyonu bölgeleri, kamu daireleri.

☐ Yerleşik olmayanlar:

- Yerleşik olanlar başlığı altında yer alan "a" ve "b" bentleri uyarınca yerleşik sayılmayan gerçek şahıslar
- Yabancı ülkelerin kanunları uyarınca kurulan ve yurtdışında bulunan tüzel kişiler
- Yabancı ülkelerin kanunları uyarınca kurulan ve yurtdışında bulunan tüzel kişi sayılmayan kuruluşlar
- Rusya Federasyonu'nda akredite olan yabancı ülkelerin diplomatik temsilcilikleri ve konsoloslukları ve uluslararası veya hükümetler arası kuruluşların bünyesindeki daimi temsilcilikleri
- Rusya Federasyonu'ndaki uluslararası ve hükümetler arası kuruluşlar, onların şubeleri ve daimî temsilcilikler

- Yerleşik olmayan tüzel kişilerin ve tüzel kişi sayılmayan kuruluşların Rusya Federasyonu'ndaki şubeleri, daimî temsilcilikleri ve diğer uzantıları
- Diğer kişiler olarak belirlenmiştir.

Rusya Federasyonu kambiyo mevzuatı, yapılan serbestleşme düzenlemelerine rağmen kambiyo işlemlerini, tarafları yerleşik olanlar veya yerleşik olmayanlar olarak ayırmakta ve aralarındaki işlemleri bu ayırım prensiplerine göre düzenlemektedir. Bu doğrultuda;

☒ Yerleşik kişiler arasındaki kambiyo işlemleri:

Aşağıdakiler hariç yerleşik kişiler arasında kambiyo işlemleri yasaktır:

- Duty-free mağazalarında ödemeler ve ayrıca uluslararası taşımacılıkta yolculara mal ve hizmet satışları.
- Komisyoncunun yerleşik olmayan kişilerle yapılan mal, iş ve hizmet teslimi, bilgi ve entelektüel faaliyet sonuçlarının aktarımı anlaşmaları ile ilgili hizmetler vermesi halinde komisyon işlemleri.
- Nakliyatçının Rusya Federasyonu'ndan veya Rusya Federasyonu'na yük çıkışı girişleri, yükün Rusya Federasyonu toprağından transit geçişi ve söz konusu yüklerin sigortası konusunda hizmet vermesi halinde taşımacılık operasyonları.
- Rusya Federasyonu adına ihraç edilmiş dış piyasa kıymetli evrakları ile ilgili işlemler - Tüzel kişilerin dış piyasa kıymetli evrakları ile ilgili işlemleri
- Rus kanunlarına göre federal bütçeye, RF bölge bütçelerine ve yerel bütçelere zorunlu ödemeleri (vergi, resim ve harç).

Yetkili bankalar arasındaki kendi adlarına ve kendi kaynakları sayesinde yapılan kambiyo işlemleri RF Merkez Bankasının belirlediği düzene uygun şekilde gerçekleştirilir.

Yerleşik kişiler ve yetkili bankalar arasında aşağıda sıralanan kambiyo işlemleri serbestçe gerçekleştirilebilir:

- Kredi ve borçların alınması, faiz ve cezaların ödenmesi
- Yerleşik kişilerin banka hesaplarına mevduatın yatırılması ve çekilmesi
- Banka garantileri ve ayrıca yerleşik kişilerin kefalet ve kapora anlaşmaları üzerinden yükümlülüklerini yerine getirmesi
- Yerleşik kişilerin yetkili bankalardan borç senedi satın alması, ödenmek üzere borç senedini ibraz etmesi, borç senedi üzerinden gecikme faizi talep etmesi
- Gerçek şahısların yabancı döviz ve seyahat çeklerini Rus döviz karşılığında alıp satması
- Yetkili bankalara komisyon bedelinin ödenmesi
- Rus kanunlarına göre banka işlemi kabul edilen diğer kambiyo işlemleri

☒ Yerleşik olmayan kişiler arasındaki kambiyo işlemleri

Yerleşik olmayan kişiler, yurtdışındaki yetkili banka hesaplarına Rusya Federasyonu'ndaki yetkili bankalardaki hesaplarından veya Rusya Federasyonu'ndaki yetkili bankalardaki hesaplarına yurtdışındaki yetkili bankalardaki hesaplarından yabancı döviz serbestçe transfer edebilirler.

Yerleşik olmayan kişiler, iç piyasa kıymetli evrakları ile kambiyo işlemlerini gerçekleştirebilirler.

Rusya Federasyonu'nda yerleşik olmayan kişiler arasında Rus döviz bazında kambiyo işlemleri Merkez Bankasının öngördüğü düzen içinde Rusya Federasyonu topraklarında açılan banka hesapları vasıtasıyla gerçekleştirilir.

☒ Yerleşik olan ve olmayanlar arasındaki kambiyo işlemleri

Yurt içinde ve yurt dışında yerleşik olanlar arasında yapılan döviz işlemlerine birkaç özel kısıtlamaya tabi olarak izin verilmektedir.

☒ Dış ticaret sözleşmelerinin kaydı

Rusya Merkez Bankası'nın 181-I sayılı Talimatı uyarınca, 1 Mart 2018 tarihinden bu yana, Rusya Federasyonu'nda mukim ile mukim olmayanlar arasındaki herhangi bir döviz işleminin kaydı zorunlu olup kayıt için Rus bankaları yetkilendirilmiştir.

RF Merkez Bankası kambiyo işlemleri üzerinden kaydın ve raporların tutulması gerekçesiyle, yerleşik ve yerleşik olmayan kişiler arasında kambiyo işlemlerinin gerçekleşmesi sırasında yerleşik kişilerin yetkili bankalarda anlaşmaların pasaportunu düzenlemelerini öngörmektedir.

Burada açıklanması gereken konu ise anlaşma pasaportudur. Anlaşma pasaportu yerleşik ve yerleşik olmayan kişiler arasında gerçekleşen kambiyo işlemleri üzerinden kaydın ve raporların sağlanması için gerekli olan bilgileri içermek zorundadır.

İş bu pasaport yetkili olduğu bankada hazırlanmalı ve kambiyo işlemi için gerekçe olan bilgileri içeren evraklarla tasdiklenmiş olmalıdır.

Bunun dışında kanunlar, yerleşik olan ve yerleşik olmayan şirketlerin döviz işlemlerini gerçekleştirmesi durumunda, işlemlerin Merkez Bankasının getirmiş olduğu prosedürlere uymasını ve gerçekleşen döviz işlemlerinin raporlarının verilme zorunluluğu getirmektedir. Döviz işlemleri üzerinden yapılan kayıtlar ve hazırlanan raporlama formları sadece yetkili bankalara teslim edilmelidir. Ayrıca yerleşik şirketlerce hazırlanan raporların ve ilgili evrakların ilgili döviz işleminin gerçekleştirilmesinden itibaren üç yıl süreyle saklanma zorunluluğu getirilmiştir.

Öte yandan, sözleşmelerin kaydedilmesi için ithalat ve kredi sözleşmelerinde en az 3 milyon ruble (40.000 avro), ihracat sözleşmelerinde ise 6 milyon ruble (80.000 avro) asgari tutar şartı aranmaktadır.

İhracat sözleşmesi yapmak için, mukim-ihracatçı, yetkili Rus bankasına başvurmalıdır:

- Kayıt için ihracat sözleşmesi hakkında detaylı bilgi (tip, sayı, para birimi, sözleşmenin tarihi, yükümlülüklerin yerine getirilme tarihi ve tarihi ile yerleşik olmayan karşı tarafın ayrıntıları dahil); veya ihracat sözleşmesinin kendisi (veya kayıt için yeterli bilgi içeren bir alıntı) gerekmektedir.
- Yerleşik ithalatçı veya kredi sözleşmesine taraf olan mukim, Rus yetkili bankasına ilgili ithalat sözleşmesini veya tesis sözleşmesini (veya ilgili sözleşmeden bir alıntı) iletmelidir.
- Banka, dış ticaret sözleşmesini veya kredi sözleşmesini, belirtilen belgelerin sunulmasından sonraki bir sonraki iş gününden daha geç olmamak üzere kaydetmeli ve ilgili sözleşmeye tekil bir numara vermelidir.

Bir diğer önemli konu ise gerçek kişilerin Rusya Federasyonu'na döviz getirmesi ve Rusya Federasyonu'ndan döviz çıkartması hususudur. Kambiyo mevzuatında bu konu 15. maddede ele alınmıştır. Gerçek kişi, Rusya Federasyonu'na girişte beyan ettiği ve yanında getirdiği nakit tutar kadar nakit para ve yol çeklerini çıkartabilir. Burada nakdin döviz ya da ruble olmasının bir önemi yoktur. Öte yandan, Rusya Federasyonu'na girişte söz konusu beyannamenin doldurulmasının unutulması ya da kaybolması halinde iki farklı senaryo ile karşılaşılmaktadır. İlk senaryoda beyan verme zorunluluğu bulunmadan 3.000 dolar veya Rusya Merkez Bankası kurundan ona tekabül eden tutarı nakit olarak çıkarabilme, ikinci senaryoda ise, 10.000 dolar veya Rusya Merkez Bankası kurundan ona tekabül eden tutar kadar nakdi olması halinde beyan edilip çıkartılması hususudur. 10.000 doları geçen tutarın nakit olarak Rusya dışına çıkartılması yasaktır.

Yurtdışı bankalardaki hesaplar

Kambiyo kanununda yapılan son değişiklikler ile Rusya dışındaki bankalarda hesap açma prosedürü basitleştirilmiştir. 10 Aralık 2003 tarihli N 173-FZ kanununun 12. maddesinin 2. bendinde belirtilen yabancı ülkelerde açılan/kapatılan banka hesapları hakkında vergi dairelerini bilgilendirme prosedürü 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren basitleştirilmiştir. Artık yerleşik şirketler yabancı ülkelerde bulunan banka hesaplarına yatırılan dövizler ile ilgili işlem yapma konusunda serbesttirler (kambiyo mevzuatında öngörülen işlemler için geçerlidir).

Yerleşik şirketler bulunduğu bölgedeki vergi dairesine her üç ayda bir yabancı ülke banka hesaplarında yapılan para hareketleri ile ilgili rapor vermek zorundadır (N 173- FZ md. 12 b.7). Bunun yanı sıra, yerleşik şirketler yurtdışında açtığı hesap hakkında vergi dairesini 1 ay içinde bilgilendirmek zorundadır, aksi takdirde İdari Ceza Kanunu'nun 15.25 maddesinin 2'nci

bendi uyarınca yöneticiler 500-15 000 ruble arasında ceza, tüzel kişiler ise 5.000-150.000 ruble arasında ceza ödemek durumunda kalabilmektedir.

☒ Yerleşik kişilerin yabancı döviz ve Rus dövizini Rusya Federasyonu'na geri getirmeleri

Dış ticaret sırasında, eğer aksi işbu kambiyo mevzuatında öngörülmemişse yerleşik kişiler dış ticaret anlaşmalarının öngördüğü süreler içinde;

- Yerleşik kişiler, yapılan dış ticaret anlaşmalarına göre yerleşik olmayan kişilere teslim edilen mal (iş, hizmet) bilgi ve entelektüel faaliyet sonuçları ve onlara ait mülkiyet haklarının karşılığında tahsil edilecek yabancı döviz veya Rus dövizini kendi banka hesaplarına geçmesini,

- Rusya Federasyonu gümrük alanına girmeyen mallar, RF gümrük alanında alınmayan iş ve hizmet, teslim edilmeyen bilgi ve entelektüel faaliyet sonuçları ve onlara ait mülkiyet hakları için yerleşik olmayan kişilere ödenmiş nakit kaynakların RF'ye geri dönüşünü sağlamakla yükümlüdür.

Son olarak, vergi mükellefinin paraların geri getirme zorunluluğunu ihlal etmesi halinde, İdari Cezalar Kanunu'nun 15.25 maddesinin 4 ve 5'nci bentlerine göre para ile ifade edilen ceza öngörülmektedir. Bu ceza geri getirilmesi gereken tutarın dörtte üçüne veya tamamına tekabül edebilir. Ancak yapılan ihlal tutar olarak düşük ve önemsiz ise şirket idari cezadan kurtulabilir.

E) Vizeler

Rusya Federasyonu için turistik, kişisel, iş, çalışma, öğrenci ve transit olmak üzere altı vize türünden söz edilmesi mümkündür.

Bütün vize türleri açısından önem taşıyan en önemli belge davetiyedir. Bunun dışında başvuru formunun doldurulması, fotoğraf ve pasaport teslimi gerekmektedir. Ayrıca vize türüne göre değişmekle birlikte bazı sağlık testleri de istenebilmektedir.

☒ Turistik vize

Bu vizenin süresi genelde maksimum 1 aydır. Otel veya rezervasyon fişi (voucher) en önemli husustur. Bu belgeler otellerden temin edilebileceği gibi, Rus seyahat acentelerinden veya bunlarla çalışan acentelerden temin edilebilir.

Turist olarak Rusya'ya gelindikten sonraki 72 saat içerisinde kayıt yaptırılması gerekmektedir. Bu kaydın otel veya evde kalınması halinde ev sahibi tarafından yapılması gerekmektedir.

☒ İş Vizesi

Bu vize türü, Rusya'ya iş amaçlı seyahat etmek isteyenler içindir. 1 aydan 1 yıla kadar olabilmektedir. Ancak her üç ayda bir giriş çıkış yapmak gerekmektedir. Bu vizeler tek girişli olabileceği gibi çok girişli de olabilmektedir.

İş vizesi alınabilmesi için Federal Göç İdaresi (UFMS) tarafından verilen iş davetiyesi gerekmektedir. İş daveti yapacak olan Rusya'da yerleşik şirketin veya kuruluşun doğrudan bu kuruluşa başvurması veya kayıtlı bir acentenin aracılığını araması gerekmektedir.

📌 Öğrenci vizesi

Bu vize türü için ilgili kişinin Rus Üniversitesi, okul veya enstitüye doğrudan başvurması gerekmektedir. Üniversite tarafından davetiye için gerekli işlemler yerine getirilmekte ve öğrenciye gönderilmektedir. Öğrenci tarafından daha sonra vize başvurusu yapılmaktadır.

📌 Kişisel vize

Bu vize türü, Rusya'da akrabasını veya bir arkadaşını ziyaret etmek isteyenler içindir. Üç aya kadar alınabilmekte ve tek girişli olmaktadır. Bunun için ziyaret edilecek kişi tarafından OVIR adlı ofise kişisel başvuru yapılması gerekmektedir.

📌 Transit vize

Bu vize türü başka bir ülkeye gitmek için Rusya topraklarına girmek durumunda 72 saatliğine verilen vizedir.

Bu vizeyi almak için pasaport, bilet, gidilecek olan ülkeden alınmış olan vize, fotoğraf ve vize başvuru formu gibi belgeler aranılmaktadır.

📌 Çalışma vizesi

Bu vize türü, Rusya'da çalışacak olan kişiler içindir. Davetiye için istihdam edecek şirketin yabancı çalıştırma izni bulunması gerekmektedir. Ayrıca şirketin istihdam edeceği kişiye davetiye çıkarmak üzere başvuruda bulunması gereklidir. Standart çalışma vizesi 1 yıllık olup her yıl yenilenmesi gerekmektedir.

Nitelikli personel çalışma (VKS) vizesi ise 3 yıllık olup belli bir tutarın üzerinde maaş alan kişileri kapsamaktadır. Bu halde şirketin kota izni olması gerekmemektedir. VKS davetiyesi çıkarıldıktan sonra kişilerin vize başvurusu yapması gerekmektedir. Bu başvuruda başvuru formu, davetiye, fotoğraf, pasaport ve ELİSA testi gibi belgeler aranılmaktadır. VKS sahibi çalışanların giriş tarihinden itibaren üç ay içinde adres kaydı yaptırması gerekmektedir.

Kaynaklar;

Ticaret Bakanlığı - <https://ticaret.gov.tr/>

ITC Trademap- <https://www.trademap.org/>

Türkiye İhracatçılar Meclisi - <https://tim.org.tr/tr>

YASAL UYARI Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.